Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган («СВЕТ») Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР

№ 31 (5121). | ШОАТТА, 11 март, 1972 шу. | Мах 2 кап. | Газет арадувл 1923 шера денз

ЮБИЛЕЯ СИЙНА

Грозненски В. И. Ленина цIерагIча мехкадьтта чакхдоахача балхлоша чIоагIа лоархIаш эйдеш я лаборантий бригадир Донцова Екатерина Михайловна. Цига шо бекх беш йолча тиъах совгIа шера ший поокъостанта хьинкам тапош хьейоегIа из. Цулуьна лаборатора белхлошта юкъе къахкарчарца коммунистически къахьегам ударник яха сийлен цIи елар цунна. Ше белха вча дениз дукха специалисташ хьаинхобый ца. ХIина из ший опыт дIалуш я пьонича лаборантиана Семенетова Елене Сергеевнана.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехье) болх беш ба лабораторий бригада. бригадир Е. Донцова, Е. Семенетова.

К. ПАНЕВА сурт.

Т. М. Эсенбаевана Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуми Сийлен грамота яларах дола

НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Партийни советски органашка дукхача шерашка, беркате болх барах а вьна дийнахь дена шовзткъа итт шу дизарца дуззалейна а Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота йойла.

Эсенбаева Мухтаре Тамарена — къахьегамхой депутатий Грозненски районни Совета исполнительни комитета председатела.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1972 шера 7 март.

Э. И. Лиева Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота iаларах дола

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Дукхача шерашкен никкиа дIама дешашна партийни органашка болх барах а вьнача дийнахь дена кхоузткъа шу дизарца дуззалейна а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота йойла

Лии Элди Исхаковича — персональни пенсионера.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1972 шера 7 март.

ЛАЬРХIАЧУЛ СОВГIА

ДIадахача шерара толамаш лоx ца доладйташ къахьегаш ба укх шера «Горскнефть» НГДУ мехкадьттахой. Шин беттен март хьалхарча декадагIек планагIа лаьрхIачул совгIа цар дьаккхад 5 эзар гаргга тонн мехкадьтта. Феврале дийнахь - буси доккхаш хинна мехкадьтта 5 процент лакхделар дIадаьлча шера декабрь бетта дийнахь - буси доккхаш хинначул. Хьадоахха мехкадьтта совдаккхара дукха геолого - технически мероприятеш чакхъяхай цо, скважиней къахача фондех биэза пайда ийбаьб.

Социалистически къе хьалха латт Даниеле Евгений Митрофанович керте латта шоллагIча районни инженерно - технологически служба коллектив.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

ХЬИНАР ЛОХЛАЦ

Укх шера дукха хаъаш вийсъеннавле а дишача къахьегамца чекхбаьккхаб дIабаха шин бутт А. Шерипова цIерагIча Грозненски мехкадьтта чакхдоахача завода технологаша. Продукцеиа реализаци яра шин бетта план 102,2 процент кхоачашъйна.

Белгалъьына дика къахьегарт я укх бетта а завода дуккхача установкай коллективаш. Социалистически къе хьалха латт Марков Виктори Прокофьев Виктор Петровичи керте латтача установкай коллективаш. Марта хьалхарча 10 ден задани 105 процент кхоачашъйна цар. планал совгIа бIаьш тоннаш мехкадьтта продукци арахийцай.

З. ДОШУХАНОВА.

* * *

Пятилетка хьалхарча шера план хаман дьалха кхоачашъяра къонсаца доагIабеза Грозненски химически комбината коллективо дика болх бу март бетта. Товарни продукци арахецара 10 ден задани толамца кхоачашъйна цо. Комбината цехашта юкъе карджача социалистически къе юкъе хьалхара моттиг лаьцнай Чингаева Зайнае кулгалдеча полиэтилен арахецача цеха коллективо.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ГIУЛАКХАШ

Республика юрта боахамий фермашка пятилетка шоллагIча шера хьалхарча шин бетта баьча балха итогаш ль аьннай. Iалама хьалаш хала доллашехьа, дIадахача шераца нийсдича дика толамаш даьхад Наурски, Шелковской районера шурий - товарни фермай хьайбаш леладераша. Дакхъенний юкъера лаьрхIачал хIара Iаттагара йоакхха шура. Эгтара дакхагIа ба из хьокхам Шелковской районе. Тхьаьи цаI процент лакхъьй цар хьайбашкара йоакхха шура. 7 процент лакхъьй из Наурски района хьайбаш леладераша а. ХIаьта царел дукхь тIехьа из лусаш шура даьгI а ца йолийташ хьадоагIа Наьсарен района боахамаш а.

Укх тIехкъарча шин бетта хIара беттача Iаттагара 11 килограмм дукхагIа шура аьккхай Наурски района колхозашкен совхозашкен. Царел шозза дукхагIа ба из хьокхам Шелковской района боахамашка. Цар хIара кхоабача Iаттагара цу шин бетта совъяьккхар 22 килограмм шура я. Вокуда кхыча районий дукхагIа доача боахамашка геттара лохделнад хьайбашкара шура лехкара гIулакх, эшаенний хьайбай продуктивность а. Цунна бахьан Iа хийла хилар да лхаш бехказа бувл цу боахамий кулгалхойи специалисташи. Цхьабакъда гуша-м да массадоача боахамашка хьайбаш дакха Iа цхьатарра ца хиннига. Цу тайпарча боахамашка шура кIезига яккхара керттера бахьан да доахана Iана кхабара лерттIа кийчо ца яр. Лоха диках йолаш хиннад Iалашдь доакъар, йоггIача тайпара вIаштIехкъьяьккхали деттача доахана ханнаха доакъар дIахлачийтара балха процесс. Уж кхоачамбовцараш хилар бахьан долаш 20 процентал совгIа лохъенай шурий производство МалгIабикен Надтеречнен районий боахамашка. ЛаьгIъьий хIара Iаттагара йоакхха шура 68 килограмм Сунженски, 58 килограмм Шаьлен, 48 килограмм Урус-Мартанен районий боахамашка.

Деррига доахан, царгара йоакхха продукци эша а ца йолийташ бIаьсий юкъера ца доалийташ кхедара Iаьгара дахара, шоай ниа кхо па беш къахьегаш я хIана республика шурий-товарни фермай коллективаш. Цудуьа геттара лоархIаме да хIара килограмм доакъара кхом а беш из хьайбашта рационально дуадар.

Хоьш да Iай ца йоаккхаш йиса шура аьхний лаьккхачунца юха метта оттае йиш йоацилга. Цудуьа лоархIам болаш да хIара беттача Iаттагара йоакхха шура март бетта дукхагIа хилийтарал укх квартала план тIехкхоачашъярай районий хьайбаш леладераша юкъе шерра социалистически къе йоаржаяр. Лоацца аьлча, шоай ниа дIакхоаччар де деза пятилетка шоллагIча шера кхоачам дерга аьнна шоаш тIайийца декхараш кхоачашдара.

ЦхьоалагIча, январе денз цхьоалагIча мартага кхаччалца республика колхозашкен совхозашкен шура яккхарах йола

СВОДКА

Укх шера аьнкхар 1971 шера хинначунца нийсдича процентаца

1.	Ачхой-Мартана	94
2.	Грозненски	98
3.	Гудермеса	92
4.	МалгIабика	76
5.	Надтеречни	79
6.	Наьсарен	100,4
7.	Наурски	107
8.	Сунженски	83
9.	Урус-Мартана	85
10.	Шаьла	83
11.	Шелковской	121
	г. Грозный	111
	Республике гIолла	93

ШОАНА, БЕШАМАШ ЛЕЛАЕРАШ

Март бутт Къилбаседа Кавказе бIаьстан бутт ба. Iа мелла шийлен дIаьхденнен хиннадале, хIана бIаьстан белгалонаш гучаювл, бIаьсти холу.

БIаьсти моллагIча тайпара тIаьоагIе а вай республике гаьний чIонакаш хьов март бетта юххье с апрель бетта юххье. Из хи тIаоттам бешамаш леладераша бIаьстанна кийчо еш балхаш деррига а йистедаха деза. ХIаьта укх шера 32 градусага кхоачаш шелал хилар бахьан долаш дукхагIа болх бе безача эттаб бешамаш леладераш.

Тохкам бича гучадаьннад гIамгIай, цхьаболча хьачий, черешне чIонакаш йохьаь дIаллар. ХIаьта кхыча гаьний чIонакаш а шитта йохьаь хила тарлу. Шелало бешамашта даь зе укх шера а тIадоагIача шера а кIезигагIа хилийтара бешамашка ер° гIулакхаш де деза.

Лазар кхийтта, йохьаенна, кагъенна дъаенна, йохьаь гаьнаш дIатеда еза. Гаьнаш листа йолчара дIатеда еза хIаьта иштта дIатеда деза гаьнашта юкъе тIаьдаьнна эIирга а. Нигахьа сания хена корта а гаьний юхьигаш а йохьаь яле, уж дIатеда еза, къона гаьнаш хьатIаьргнолаш. Из деш хьалхарча шера ахкаши тIехьа тIадоагIача шера вож юдейкеараш дIаяха еза. Из дилехь хьалха органически минеральни удобреньеш яхки еза, цар чIонакаш хьоверrйолаш. Удобреньеш, цул совгIа, дикагIа хьуакъйт сомаш. Кхо минеральни удобреньеш цхьана дилача дикагIа да. 3—6 шу дагьцача дена гонахьа укх нормагIа яьхкача баьъахьа я уж удобреньеш: 20 килограмм ширадьнна кхо, 180—300 грамм суперфосфат, 50—60 грамм калийни тух, 6—10 шу даьнича хена — 40—60 килограмм ширадьнна кхо, 300—500 грамм суперфосфат, 100 — 140 калийни тух, хIаьта 10 шерал тIехбаьнача хена 60—80 килограмм кхо, 1500 грамм суперфосфат дула 3—5 шера цкъа, хIаьта минеральни удобреньеш хIара шера. Хьаца кега а аь, хена гонахьа 12—15 сантиметр харш а дахка укх нормагIа Iочуйотт удобреньеш: ши ведар хий а теха, яхкь ведара чу кийчдаь кхо дул хена гонахьа 1,5 квадратни метр хулача лаьтта. Хий теха ялх ведара чу кийчьяь хьайбай цIонал хена гонахьарча цхьа квадратни метр хулача лаьтта мохкаду. Шийтта ведар хий теха кийчдаь котамий цIонал йотт хена гонахьарча квадратни метр хулача лаьтта. 30—40 грамм аммиачни селитра чутесса цхьа ведар хий дотт хена гонахьарча квадратни метр хулача лаьтта. Иштта кийчйий цу боарамагIарча лаьтта йотт 50—60 грамм суперфосфат, 20—30 грамм хлористи калий е калийни тух. Цу минеральни удобреньеш цхьа тайпа мара тоха еза. Кхоца из эча кака дика хургда 20—40 грамм суперфосфат тоха.

Фосфори калийи юллача хана царех кIезига органически удобреньеш е хии цхьан ведара лаьрхIь 10—15 грамм аммиачни селитра техача баькъахьа хургда, иштта кIезига удобреньей доакъош кийчде метарга пела чу е цIилеторгий пашки чу. Масала, пела чу котамий цIонал 130 грамм йода, из кIаьда хилча, цIилеторгий пашка чу 20 грамм. Пела чу дахчах аьнна йоаь 120, аммиачни селитра 180—190, порошокагIа йола суперфосфат — 140, гранулированни суперфосфат 200, калийни тух 240 грамм йода; цIилеторгий пашка чу дахчах аьнна йоаь, порошокагIа йола суперфосфат 10—12 грамм, гранулированни суперфосфат, калийни тух 20 грамм йода.

БЕША ХИЙ ДИЛЛАР

Хий дезаш йоккьала дукхьа отталуш шин тайпара хул соммий гаьнаш. Хий дукхагIа дезарга хьежжа хьалхара - тIехьара моттигаш лоацаш ба е сомаш: хьачаш, айва, Iажаш, кхораш, черешня, боалаш, хьайбаш, гIамгIаш. Царна юкъе хий къаьстта дукха деза хьачашта.

Хьалхара хий дула эзаш техачул тIехьагIа, шоллагIа — соммий ганараш чIоагIдала доладелча, кхоалагIа — соммий кхачара бос бала болабелча — кхачача хана.

Йокъал эттача шера бетта шозза хий диллача бакъахьа да. Общественни бешамашка гектара тIа 900—1200 кубически метр хий дилла деза, хIаьта бахача наькха шоай бешамашкарча гаьнашта хий дотт ведарашца. Шин шерга кхаччалца ха йолча гаьнашта 3—4, 6—10 шу долчарна 15—20, царел дукхагIа ха яраьтта 40—80 ведар хий дотта деза. Нигахьа санна лаьтта геттара дохъделча дукхагIа дотта деза хий.

ЗЕННЕ ЙОЛА САДОАХКА ХIАМАШ ЙОАЯР

Бокха лоархIам болаш да зенне йола садоахка хIамаш дIаяхар, царга гIолла хула лазараш ца даржийтар, цар доккха зе ду сомаш хьуакъара. Республика зонашка гайн-тайпара яьржаш я уж, царех эгтара дукхагIа яьржараш я: калифорнийски щитовка. Цо гаьна сох дIаIуид. Коаста юкъе лечкъ ца. Цудуьа йокъаенна коастах цIенбе беза соммий хи, цун сомагIа йола гаьнаш. ЧIонакаш хецаллалехь ДНОК препарата цхьан процента концентрат, № 125 препарата шин процента концентрат (нитрофен), № 30, 30С препаратей йиъ-пхиъ процентах латта концентрат, КЗМ—6 процента концентрат кхача ядохимикатех цаI чутесса хий тоха деза чIоагIа ганараш дола сомаш хулача гаьнашта.

IАЖЕХ ЛЕТА ПЛОДОЖОРКА

Из летача сомаш бокха а лий, Iолег. Из ца латнйтара дева тоналгара лаьтта бIаьстии гурахьен ахкь деза.

Лаьттара хьал 15—20 сантиметр лахха дохьаж техача кахьата е пахашка тIедкар хьоарчаде деза. Трофоса е Бофатокса 3—4 процент хулача концентраце маркхал тоха беза цу тIехларах.

Хьалха хьаула плодожорка дIаяккхара эгтара дикагIа я ДДТ 0,7 процент концентраце тIоадаь 30 процента порошок техача. IIаний хьахила 2—4 ди хьалха тоха еза из. ШоллагIен цул тIехьагIен хьахулараштa концентраце 0,15—0,20 процент хулача хлорофоса хоача маркхалца опрыскивани е еза хIара итт ди массива доал.

IАЖАШТЕН КХОРАШТЕН ХУЛА ПАРША

Цу грибковй лазаро бовбу соммагIа кхыметтиа кхора хоала аIыргаь а. ЦудуьаI кIезигагIа беб сомаш, вогIа хьалул уж. Из на дилийтара гуракьа Iоалйга гIа дIалакха деза, гаьнашта Бордоксски кончалца опрыскивани е еза.

Хьалхара опрыскиваиь ю чIонакаш хецаллалехь 3—4 процент хулача Бордоксски коачалие (сигал бесса опрыскивани). ШоллагIъяр зеза тоха хьалха 1 процент хулача маркхалца, кхоалагIъяр — шоллагIъяр аь 12—15 ди дьаьча.

Сомашта зе деш йола садоахка хIамаш, сомашта хула лазараш дIадахара хьакъехьара прогнозаш арайоах баьцовгIаш лорахра республикански станце газеташ тIа хIара садовод хьеша веза царга.

Зене йола садоахка хIамашта сомашта дула лазараш дIадоехаш гIулакхаш леладу веза шоаш а дукхах ха хьалха деза.

Садоахкача хIамаштен Iажашта хулача плодожорканен дукьаа 4 килограмм помидорий йоаркIаш 10 ведар хи чу 30 минута кIезкха а аь, кийчбаь маркхал е касмиках тох. ДIатохалехь хьаIийта беза маркхал, тIаккха лутт ца. Иштта хьабаеча маркхала 2 — 3 ведар 10 ведар хина вIашагIа а эйий цунца опрыскивани ю. Маркхал чIоагIагIа хилийтар дукьа цунах 20—30 грамм сава тох.

ТIаштен медяницаштех дукьаа чIоагIа дика хул саьмарсаькха берхIа. 10 ведар хиза 200—300 грамм аьта хьоик тоха беза, масорубках чекх а баьккха. Из хий кхтта деза.

Iажашта дулл плодожорка дика дIайоахах полынь еза бун кхехаль хьадаьннача хана. Из кийчду укх тайпара: эша тохача хана аьта полынь ах ведар кийчъю, цу чу хий дотт йоалца, тIаккха из дийнахьи буси лоттаю, цул тIехьагIа 30 минута кхехкаю. Хьадаьнна хий дутт. Цунах кхы а ах хий тох. Иштта беза маркхал кийчбе йиш а укха толача хана гульача йоккьайча полынья йоаркIех а. ТIаккха 10 литр хих 700—800 грамм йоккьаь полынь тох.

П. НОВАКОВ, агроном.

Мехка гIолла

Вай мехкарче къахьегамхой баллен политически хьинар чIоагIгIа айдаьд «Советски Социалистически Республикий Союз хьаьнь 50 шу дизарь кийчо ярах» баьча КПСС ЦК Сопам. Социалистическа кхъ кхы а сийрдагIа лотаеннай дезача денна бала йоагIгIача тайпара паль-бахар дукьа, коммунизм хьальеча верда толамаш дахарна из белгалдаьккхар дукьа.

Цхьаш къахьегама мугIаре а ятта боах советски нах сийлахьача юбилейга. ДоттагIало, шоай декхар дизда кхетадеш хилара йиш хулийт царга КПСС XXIV съезда решенеш толамеш кхоачашъе. Цу хьакъехьа дувц тхаш ТАСС корреспонденташа.

УКРАИНА: МОАРШАЛ ДА ХЬОГА, КУЗБАСС!

СССР хьаьнь 50 шу дизара сийна кхь лелаяра договора кулгаш яздаьд Кемеровски Донецкни областий шакалаша Кузбасса къахьегамхой делегаци дукха ха йоашаш Донбассе хиннача хана. ХIанз вIашагIкхетар — юхьхьнца дена хьалаьрхIача 45-гIа. Шин бассейнерча шахтераша доттагIал тIехь дукхьашка кулгаш лийцар 1927 шера. Цхьей дендеча СибарегIа енача украинский делегаце цу хана эрсий кIор боаларьта совгIата шоай цIе йоарах елар.

Вежарашка йолча шин республика горнякий доттагIало чIоагIлуш да. Масала, Горловски Кирова цIерагIча машенашъеча заводо арахец кузнецки шахташка уттаеш йола техника. Укхаза хьаьхча «2К-52» яхача комбайнаца кIор бахара рекордаш кIезига уттаеьш еонраьа Социалистически Къахьегама Турпала Путра Николая бригада.

Ждановерча Ильича цIерагIча заводе конверторни цехе бaьккар кузбассовцаш укхазарча мастераша доккха болхлой баркал алар дукьа. Массехк шу хьалхагIа, Заисибо мехка Малхбоалена дукхьашара конвертораш болх бе йолайолийташ хиннача хана, циггара Жданове ера хургболча болат лоладерий отряд. Уж Iомабаьб украински конверторщикаша. Хьехамах пайда баьлар: шоай агрегатий проектни дизпланагIа лаьрхIа хиннача ийс бетта меттел кхаь бетта карабеэабаьб запсибовцаша.

— Тхо укхазара юха цIадоах кхьага гIоллар чухой украински доттагIашкара йIаьхий опыт а ийца, — аьлар делегаце кулгалхочо, профессиональни союзий Кемеровски областной совета председатела В. И. Ситникова. — Дукха иттащ шераш хьалхагIа дена хьадоагIача вежарий доттагIало тха областий къахьегамхошта новкъостал дерга ССР Союза ах бIаь шера юбилейна бехка боагIача тайпара накъьбаха кийчбалара.

Б. ГЕРЦЕНОВ, ТАСС корр.

Донецк.

КАЗАХСТАН: «ЭЛЕКТРИЧЕСКИ ТОАТОЛ»

Ер шу хьдоладача дена пхи бIоалагIа миллион киловатт-сахьат электроэнерги дIайитай Казахстанера лоаллахарча вежарашка йолча республикашка. 1672 шера ерригa а шин миллиард ах миллиарда киловатт-сахьат электроэнерги кхоачаргва Алтайски края, Омски областа, Къулбехьен Урала, Киргизски ССР-а халкъа боахамга казахстански станцешкара. Из дукхагIа я 1913 шера революци ялалехьарча ергигача Россе яьккхачул.

ХIанз йизаьча боккьонагIа электрически республика ала йиш йолаш я Казахстан: белача цхьа хIара сага сих лоархIаш электроэнерги кийхара из хьалхаьнна ФРГ, Франца, Итали санна долча чIоагIа дегIадьхкача мехка.

ГЭС-а эгтара хьалхара каскад укхаза хьал Ульбен Громотуха яхача лоамара доагIача хиш гIа. Цул гIехьагIа болх бе йоленнай хьийола станцеш. Царна проекташ уттаеьраш Ленинградера специалисташ ба. Нева тIарча городе турбинаш кийчъяьй царна. Российски Федераце, Украина, кхыча союзни республикай заводашца кийчьяь оборудовани чуоттаьча ниэ болча электростанцешта хIана болх бу Казахстана ерригача йоккхача экономически районашка, цу дакъе мехкдьтта доаллача, цхьан хана кхсса ялача Мангышлак яхача ах гIайрен тIа.

В. ГАНЖА, ТАСС корр.

Алма-Ата.

Экономически обозрени

ФЕВРАЛЬ - 72

ФЕВРАЛЬ — шера керте лоацагIа бола бутт. Цхьабакъда, Советий Мехка экономически карагIдаьннарашка диллача из майрра ийсбе йиш я январаца, декабраца, кхидолча «диззача» беттаьша. Февраде советски экономика цхьаькха а боккха гIа баьккхар ший керттара декхар кхоачашдара — наька вахара хьал тоадара.

Цу бетта советски нaха, беррагача доазол дехьарча цар доттагIаша цIаькха а кхетадир мехка хIиазара сурти цуй экономикен хьаяра керттерча факторех цаI — 50 шу хьалха дунен тIа эгтара хьалхара дукхха къамаш даха социалистически пачхьалкхе—СССР хьаяр долга. Февраль бетта хепатеха арабаьккхаб «Советски Социалистически Республикай Союз хьаьнь 50 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС Центральни Комитета Сопам. Цу тIа къаьгга хьахьеххад СССР деррига къамашен народнасташен вежарашка дола гIулакхаш лоаллари вIаша новкъостал дари бахьан долаш бIаррчача мехкен къаьст-къаьстача советски республикий экономика чIоагIгIа дегIаеналга. Ер я февралера мехка экономически вахара лоацца хроника:

Хьалъяьйккхай Полоцк (Белорусси) — Вентспилс (Латви) яхача нефтепровода тIехьара участок. Латвийски СССР-е хьахулаш латт Европе эгтара йоккхагIчарех йола мехкадьтта экспорт еркйолен цун продуктаи чакхйовхаргйолен база.

— Средни Азе йоккхагIйола Нурекски ГЭС (Таджикски ССР) хьальеча монтаж а йоаньй хьалхарча генератора. 1971 — 1975 шерарча пятилетке лоамаш хин эшерте торо хулийтаргьи бIаьш эзар гентараш хий диллайта.

— Ангрене (Узбекски ССР) хьалъе йолаьй йоккха резинов комбинат. Укхазе вай мехка эгтара хьалха арахецд йоллаерга хьаьча доалаьча кIадах хьаьнь жа леладу кашараш, гIашлой материалаш лоаттаю складеш, хIаьта кIезига эргаьхача царех хургъе клубаш е кинотеатраш.

— Вай мехка эгтара ниа болашегIа йола Александровское — Анжеро - Судженск (Росси) яха нефтепровод хьаьча кийчьяь аьнний трасса тIеххьара километраш.

— ШоллагIа алюминеви завод хьалъе йолаьй Павлодаре (Казахски ССР). Укхаза хьахургьи мехка эгтара йоккхагIа йола самолеташта эша металл арахеца комбинат.

ФЕВРАЛЬ — бIаьсти гаргIа гIортара белгало, хIаьта цхьайолча моттигашка — бIаьсти а. Бутт дIаболашие а Таджикистанеи Туркменен къулбехьен районашка кабоцен бобовни культураш, хьалха вIаше коартоли баьцадарами дIаде доладир. Цхьабакъда, февраль вай мехка дукхагIча дакъе кхашкара балхаш дIадоладе кийчо ира эгтара сеготагIа йола ха к. Кийчду фу. техника, удобреньеш, кхашка лов семалу.

ХIанзарча хапара юрта болхам дегIабоалабелга дукхагIча дакъе нахах, уж техникаца Iалашбарах тийша да. Цудуьа цу гIулакха юрташкарча къахьегамхой теркам тIаберзабу Коммунистически партеи Советски правительствах. Феврале КПСС ЦК дийцар бIаьсти де дезача кхашкарча балхашта кийчо яра а хьайбай боахам дегIабоалабара а дешаш. Российски Федерацерча КПСС областнойи краевойи комитетий хьалхарча секретарий, автономни республикай Министрий Советий председателий, краевойи областнойи Советий исполкомий председателий юрта боахама дешарита йола совещани хилар. Цига дийцар колхозашкен совхозашкен бIаьсти хлаташ дIадоладе кийчо ярей хьайбай боахам дегIабоалабарей дешаш. Шинне а совещани къамаьл дир КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева. Цу факто цIаькха а хьахьокх социалистически боахама доккхий а эIаминга а дешаш къестадеча Коммунистически парте денна йоакхо еза.

ФЕВРАЛЕ мехка экономика дерригача доакъошца кхы а эффективнестIа болх бир, массанахьа а сихъелар Iилма - технически прогресса темпаш. Кузнецки кIор боахкача бассейни — Кузбассе (СибарегIа) «Юбилейная» яхача гидрошахте Смирнов Геннале бригада феврале а лоамаш порадашта проходка йора дазера дучаиа. 31 дийнахь цо лаьттан кIал 4550 метр штрекаш яьхар. Из — керда дунен рекорд. Новосибирске, электротермически оборудоване заводе хьеш яр мехка эгтара йоккхагIйола рудиотермически электропийшк. Вахитова цIерагIча Казански (Татарски АССР) химкомбината болхлоша итальянски специалисташца цхьана монтаж йир керлача установкана...

Цу тайпара кердадараш Iалаьмате дукха да. Цхьабакъда Советий Мехка Iилмaк техникаиен карагIдаьннарех эгтара доккхагIа да феврале «Луна-20» яха автоматически станци урагIъяхийтар. Из кIаьлла Iоессар бетта тIаехача эгтара халагIа йолча лоамии районе, бетта тIара грунт а кхьаш СССР-е белгалъяьча моттиге юха а ера. Советски космически техника йоккха котало а из, цо ше доичча тайпара хьадовлийт социалистически экономикана карагIдаьннараш.

Уж карагIдаьннараш, мел «космически» уж дале а эгтара хьалха тIадерзадаь да сага вахара хьал тоадара. Феврале, кердача пятилетка моллагIча кхыча бетта санна, къаьгга гуш дар социалистически экономика керттера лерхIар нахадаш халкъа вахара хьал тоадар долга. Халкъа боахамии цул эффективности дегIаро торо хулийт советски наькха материальни культурни хьашташ дизагIа кхоачашде. 1971 шера бIаьсти КПСС XXIV съезда гIайнача халкъа вахара хьал тоадара комплексни программа дукха доставаш долаш я. Царех цаI — эшаш дола хьалаш хьаккхарга хьежжа розничн маьхаш лохдар. Ер да алхха цхьа масала, I феврале денз СССР юкъера лаьрхIача 20 процент телевизорий маьхаш лохдаьд...

Социалистически экономика толамеш дегIаяхуьна йиш яц доалдара, планировани экономически стимулировани системаш пайданегIа хургйолча тайпара вIаштIеха ца яьхача. Халкъа боахама доал дена дукхьа пах юкъе ца зева. Цу дешай а йоккхо ю Коммунистически партен Советски правительствай. Февраль бетта КПСС ЦК-ас тIайийцар, масала, Мински тракторни завода къахьегама коллектива производственни общественно-политически хьинар айдара партийни организаце беча балхах бола соцам, могайир Ленинградски, Новогородски, Донецки Витебски областий гIишлой организашейи предприятейи сийгача, кхачаи, дулха шурий промышленноста производственни мошностащ сихагIа хьалъяьккхарах йола нийсаттна. Цо цIаькха а хьагойт Советски мехка бизза бола дийхьегамхой — социалистически экономика дегIайоалаеча мел бокха лоархIам болаш ба.

«Кердача общественни строя шийне дахь дуйни хоалкъашта юкъерча этношеней керда тайпа гIулакхаш ю» йоах «Советски Социалистически Республикай Союз хьаьнь 50 шу дизара кийчо ярах» болча КПСС ЦК Сопам тIа. Из бакъдаь Советски пачхьалкхен деррига исторе. Из иштта хилар гучадьлар февраль бетта а. Социалистически экономически интеграце Комплексни программа кхоачаш а еш, СЭВ-а юкъе доагIача мехкаша феврале вIашагIъеллар цхьаькха а дунен халкъашта юкъера организаци — синтетически тIоараскa координационни центр. Кхы а чIоагIделар СССР-о капиталистически дегIаухача мехкашен леладу вIашагIъеллар экономически бувзамаш, дунен рынке дукхагIа холтташ да советски производства товараш.

Советски экономикана иштта хилар февраль. Шера керте эгтара лоацагIа бола, доккхии а кагий а дукха хIамаш карагIдаьккхa из бутт, ший шийтта вешей хIамаа а эшашагIа бац.

АПН.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЗАКОНАШ

ДИЗЗА КХОАЧАШДАРА

«Моллагlча тайпора гlийрта а законна тlера вала а цуьнна юстара гlолла вала гlортар, моллагlа бахьанаш цуьнна уьттадой а, ца йиш йолаш дац. Ла йиш йолаш дац сага бокъонаш толхаелга а, граждаший сий доаде гlертиига а. Вайна, коммунисташта, эггара гуманнегlа йолча идеалашта тlехьа деттарашта, из — принципа гlулах да», — нитта геттара дика кхоташи кхеастам болаши кхьахайккхай КПСС XXIV съезда хьача КПСС ЦК Отчетни доклада тlа моллагlча тайпара толхадаь а законо дlадахараш толхаделга а цара тlеравуелга доалургдоацаш хилара йола уйла.

Советски законность ерригача Советски паччахьалкхоно а халкъо боахама къахьтта а, чlоагlъдоа ерг ца хилар масс вагlоракьара бакъдаь хьахьенхад В. И. Ленина. Советий IX Ерригроссийски съезде ше доклад еш цо белгалдаьхад: «Чlоагlачен низ болчон lаьдала хьалаш лоаркlалуш долча хьалашта дуккагlа вай юкъе ме доля, граждански оборот дlаво дегlа ме йоагlа чlоагlагlа тlагlоттадаь дlаоттаданза дергдац йоккха революционни законность чанхъеккхара чlоагlа дозуиг...» Уж ленински дешаш аьнна 7 шу даьннача гlолла, ВКП(б) ЦК ноябрьски (1928 шера) Пленумо белгалдаьккхар, «революционни законностаз йола дош цхьа бахьан доацаш хьаоттадаьдац везаро, хlана аьлча революционни законность боахама гlуленташта зиланза яргlоацаш ма аьнна.

Социалистически законность чlоагlъяро доккхар Советски паччахьалкхен корттерча функцеш цаl а я дlаоттадаьд социализм хьалъара хьаштана цуй белгалерча этапе, хlаьта ца а шиш аргlанна из кхоачашдара въаьстта орган вlашагlйолланзо яргlоацача кхоачадаьд гlулакх. Цу тайппара хьаккилар Советски паччахьалкхено прокуратура М. И. Калинина, прокуратура вlашагlйолланзо ярг ца хилараш дlа а кхетабеш, 1922 шера ме ВЦИК-а сессе аьнад: «Законностах паччахьалкхен строительства фактор е безам ба вай... Прокуратура вlашагlйолар — из а а ена lаьдала органашка законность оттаяра способех цаl, торонех цаlо.

Социалистически законность чlоагlъар духьа Советски паччахьалкхено лоаттабеча къовсама мотттигашкарча влияннешта, «моттигерча моллагlча а бюрократизманар» поьрхlа духьал латтанза дарг ца хилараш дар В. И. Ленина инициативагlа Советски прокуратура хьаьр а. Бlарча цаl йолаш, центрера доал деваш, моттигерча органий мукъагlа болцаш хилара принципий ларда тlа, В. И. Ленина идеагlа хьаьь прокуратура бокъо енин ,даккарийла хьа яра... ерригача республика бокъонца массанехьа а цхьатарро хьатташ хургlола законность оттаргахьонна, цхьанна а тайпарча моттигерча башхалонашта ца хьоакаш моллагlча тайпара але а моттигерча влиянеа хам ца беши. «Цуьнна тlабожаборав моттигерча lаьдала цхьаккха решени законагlа хьенжа йоацаш ца хилийтарехьалкара бехктоккам а хlаьта ишта «мотттигерча lаьдалаша оьча ерригача а моллагlча а решенешта, цу решеной а соцамий законностага диллена, протест ялара деккар а...» Бакхами нультурем дегlаккуалаче законий лоаркlам лоатбаларга хьенжа чlоагlбанза ца боолаш хиннеб уж ийсен ма даррен чаккдавара, массанехьа а цхьатаррe кхоачашдаран юкъонавьаран лоаттабу прокурорски гlаьнежам. Цунга хьежжа 1936 шерарчо СССР Конституце законноста ненкерча ронге бахьнаб прокуратура органаша лоаттабу тlахьожам.

Лаккара тlахьожам чокх а боxаш, законаш толхадаь моттигаш хьагучоахар духьа прокуратура органашта бокъо еннай шоай тlахьожама кlаллаттана ерригача органашара законагlа йий хьажара правови актош хьекка, эшаш доле документацаш сведенеш хьаеха, моттигашка законаш кхоачаш миштa ду хьежа, министерствай ведомствай кулгалхошкара царна вера йолча учреждений, предприятий, организаций, лакхерча гlуланхаш тlарча нахьа гlуланхашта проверкаш ревизеши елга хьадейа, гlуланхаш тlарча нахагаран гражданашкарен законаш толхадара бахьанаш дуацаш йола объясненеш яза. Законаш толха ца дайтар а хlаьта ишта толхадаь закон юхаметтаоттадар а, толхадарашта lеткъам бари законаш толхадайташ дола бахьанаш а уж толхадара новкъостал деш дола хьалаш а дlадахари духьа прокуратурана бокъо еннай паччахьалкхени общественнии организацей, гlуланхаш тlарча нахьа а граждани гlулакхий, правови актай, дlадахарий законноста хьакъехьа язаключенеш паччахьалкхени общественнии организацешка кхайкае, тlахьожама кlаллаттана органий законагlа йоацача правови акташтен гlулакхаштен духьал протесташ язъе, толхаь бокъонаш е законни хьаштеш юхаметтаоттадар духьа искеш тела, законаш толхадаь моттигаши уж толхадара новкъостал деш дола бахьанаши дlадахара представленеш е, законаш толхадьраш административни, дисциплинарни, материальни е уголовни бехктокхаме оза.

Практикано юкъедехад законность малагlча хьал тlа я хойташ моттигерча Советий сессешка прокурораша къамьлаш делга, законаш кхоачаш мишта ду хьежачуя тlехьагlа хьехиннарий хьамъехьа юкъарча собранешка къамьлаш делга, копайоазон тlа, радие чуи телевиденеи гlолла къамьлаш делга. Республика прокуратура болллоша бахача нахьа вьалхашка каст-каста къамьлаш ду цу моттиге законность малагlча хьал тlа я а прокуратура органий балха къахъехьа а хоам барца, хlаьта ишта Советски законаш дlадоезийташ докладеш, беседаш ю, лекцеш еш. Прокуратура ший гlуланхаш дlадоладьча хьалхарча денношка а дена цуьнна хьалхашка оттадьча нерттерча декхарех цаl хила а зиннад, хlана а да халкъе боахама законаш нийсо кхоачашдарга хьежилга.

Социалистически доалакье лорера хьакъехьара законаш толхадарца бехке бараш юкъарчаa доацаш уголовни бехктокхаме озерал соаrlа, алкха цу дешах лаьца, халкъа рузкъа лачкъор, эшадалар, толхадар хьакхулийташ доле бахьанаш а хlаьта ишта цар аьттуа боолаш доле хьолаш а дlадахар духьа. Дlадахача шера Нохч-Гlалгlай АССР прокуратура 100 соагlа представлени яй министерствашка, ведомствашка, предприятий, учреждений, организацей кулгалхошка. Масала, массехк шера вlашта республика просвещение министерства школашка гучаьхай къаьтта духха паччахьалкхен оача лачкъадь моттигаш. Къоал даьраш царна гlо даьраш уголовни бехктоеккамо зам судаш яьн ба, хlаьта просвещение министрага представлени яй халкъе рузкъа лорадара доькъе порядок оттаяра де лазар дара хьаьхьа. До доагlар даьд хlаьта цудуьа ломгъераш дикка кlаьаг а доннад.

Цхьабакъда, иштa леттаць гlулакх массанехьа а. Дукхача министерствашкаи ведомствашкаи хlана а во лораду халкъе рузкъа. Масала, юрта боахама министерство во кхоачашду общественни хьайбаш лорадарах, юртбоахама техника цкй метта лоттаярах доле а кхы тайпа а законаш. Из теркал а деш, республика прокуратура, йоагl-йоагlача тайпара проверкаш яь хьинача тlехьагlа, представлени яй республика Министрий Советан юрта боахама министерствай. Цу министерства дуккхача колхозашка а ишта кьагучаьхай миллоза хьенхама Устав толхадаь дуккха моттигаш. Цу дешаех лаьца республика Министрий Советага представлени яй республика прокуроро.

Соахк республика прокуратурага хоамаш кхаьчар паччахьалкхени кооперативни торговле системе торгови организацешка хlамаш хlеча вана нах lехабу аьнна. Тахнечуя тlехьагlа веолаш бакъ хилар. Безна бараш уголовни бехктоккаме озар, хlаьта республика Министрий Советага цу хьакъехье представлени йир. Министрий Совето йоагlаш йолча органашта а гlуланхаш тlарча нахьа а тlадиллар советски торговле правилаш йизза кхоачашъевга lалашдергдолаш дола гlулакхаш чиэдакар. Эсала, стандартагlа йоаца, комплектни йоаца продукци цхьайолча предприятеша арахецаш хилара хьагъехьа хьалхачча сведенешка хьежна республика прокуратура проверкаш йелайир. Сведенеш бакъ хилар. Проверкай материалаш лаьца республика Министрий Советага представлени йир, хlаьта цо дl доагlар дейтара йоагlаш йолча министерствашкеи ведомствашкеи дlадахьийтай на. Цхьабакъда, цхьайолча моттигашка де доагlар даьдац йоагlаш йола порядок оттаяра. Масала, Грозненски консервни заводе цул тlехьагlа а арахийцай эсала, стандартагlа йоаца продукци. Хlана республика прокуратура уголовни дело гlоттадаьд, хlаьта [illegible]

Законность бахьан [illegible] тlахьожам а лоаттабеш, прокуратура юстара летта [illegible] lалаш лорадерех дола законаш кхоачашдарга ца а хьежаш. Цуьна проверкаша хьагучахьай [illegible] фон бlех ца дайташ лорадарах, бурнаш, хьайбаш, лаьттах тlайолла [illegible] лорадарах дола законаш чlоагlагlа толхадаь моттигаш, лаьтташ толхадаьи бlехдаь моттигаш, и. кх. дl. Уж ерригата фактий хьаlашагlа а теха, республика прокуратура йоагlаш йола представлени яй республика Ленински района Совета Президиумага.

Город Грозно тунеядствица къовсам лоаттабарах дола законаш во кхоачашдарца дувзадена республика прокуратура уголовни бехктокхаме ззача тунеядций уголовни делаши проверкаш ярх гуллъенна материалашта вlашагlа а теха, Грозненски городской Совета исполкомага представлени яй.

Дахара прокуратура тlергlа [illegible] лакта чlаьгlалаш йорамален тезимаш хьаньахьаро законаш нийса кхоачашдара лоаттабу гlаьнежам. Законаш чlоагlагlа толхадарх юкъарча доацаш бехке бараш бехктоккама озерал соагlа, алкха цу дешаех соаьн министерствай, ведомствай, предприятей, организацей, учреждений кулгалхошка 100 гаргга представлени яй.

Прокуратура лоаркlамагlара денлар де халкъа боахама арайоттабенна ву юхa дlанна пхьа хlара lаьдала къонах ла lаьдала [illegible]

а отташ бокъонца законашшин правительственни социалистически законашин [illegible] таьбар. Из [illegible] а деш, прокурорски надзоре [illegible] царна эц [illegible] арахаза [illegible]. [illegible] шера ца гъагуча а лаьтта, протест [illegible] цу тайпарча 300 актай.

Законаш толхадеряш [illegible] лоаттабеча вlаштlехьа а доашад прокуратура органаша керттера уйла тlайоккхий уж зуламаш дейташ дола бахьанаши уж дарa новкъостал деш доле хьалаши цо нийсдалийтара, дlадахара. Анализ ма хьайбоне, дукхагlча дахьъе законаш толхаделга моттигера, лаккхера, вlаьрана дьаштера урнахьа кхетадешх уж Закона духьалъуттадеши хилар бахьан долаш хилар. Законаш толхадайташ дола дикка доккха бахьан де цхьабалча гlуланхаш тlарча нахи граждананташ уж во [illegible] а. Кlезигагlа даьржа цхьабакъда, ахарамагlа [illegible] бахьан да цхьацаболча [illegible] тlа [illegible] наха бахка шоанаш аьтту [illegible] кхи а кхьйоле общественни духьалера уйлаши хьашташ кхоачаш деш а хилар. Дуккагlа цу бахьанаца толхадайт законаш. Цхьабакъда, законаш моллагlча бахьанах толхадеряш а, цуьна бехке бола нах законагlа доагlача тайпара мох доле дезаш ба. Махьа, лера тlаlар де дела, аьнад В. И. Ленина, законаш цо [illegible] ца лоладьреи, хlаьта [illegible] [illegible] а уж толхадаь бола нах суде дlачутела беза. Из тlехь [illegible] а еш, республика прокуратура законаш толхадараш тlа хадданза искаш тел закон толхадарах дая за царга уголовни, дисциплинарни а административни бехктоккаме оз ую, хlаьта чlоагlагlа толхадеш бараш — уголовни бехктоккаме оз. Цунца цхьана республика прокуратура боллаша чlоагlа правови пропаганда а гlуланхаш тlарча нахьа боахаш [illegible]. Алхха дlадахача цхьан шера республика прокуратура белгаша 1000 соагlа докладеи беседеи яй, лекцеш йиший правови темах. Аьхха 70-аза соагlа дийцад уж [illegible] копайоазон тlа, радио чуи телевиденеи гlолла.

Шийна тlадоаха декхараш кхоачашдеш прокуратура [illegible] доха гlуланхаш толхаш [illegible] дацар, нагахьа санна прокуратура органашка къахьегlамхой дуккха письмош, заявленеш, жалобаш ца укаре. Алхха дlадахача цхьан шера къамельаца ладиъхьаш кхайкадени 6000 гаргга граждани зенна тхо дола вена, 8000 соагlа сага оаьла заявленеш мелобаш хьаннтай. Белха цу участка боккха лоархlам а беш, республика прокуратура шоагlа дlаволладьа юкъарчаa доацаш предприятешкеи учрежденешкеи дlа а ухаш къамельаца жалобаш вайнакхаш хьаийлла. Советски нах, массаза а хьар мо, [illegible] заявленеш, письмош, жалобаш вlашхашта дукха гlоттар законаш кхоачашдара [illegible] хьахьехьа, халкъа рузкъе лера ца деш йола моттигаш еш законаш граждании [illegible] толхабараш хьагудабаларах [illegible] болча новкъостал делаш да шоаш йоах, и. кх. дl. Законность малагlча хьал тlа я хьаа лоархlама йолаш лоархl прокуратура органашка къахьегlамхой письмой, жалобех, заявленеш. Цудуьа прокурорски тlахьожам лоаттабера белх, массаза а хьар мо, къахьегlамхой письмашка, жалобешка, заявленешка дlана уттадола дешашт юкъарча доацаш воздействи а еш вlаштlехьбоахама чаннболашо ба. Прокурораша опытех профессиональни талантаг бол хулийт законаш кхоачашдара гlулакха царна тlера лоархlамаш пайдаш йола уйлаш хьеза хьалагlа малагlаш ца, новкъостал [illegible] прокурорски тlахьожам нийса [illegible] [illegible] цу шеденцех пайда эца.

Нохч - Гlалгlай АССР халкъа боахама законность чlоагlъяра прокурорски тlахьожама лоархlаш духьала вена даьдала вlаlа-рацера ца хьоллашна дарош цу боллан ветеранаши энтузиастеи: Н. И. Гончарова, М. Х. Асабеш, А. С. Шор, С. М. Малсагова, В. Г. Вартанарев, Б. А. Цечоев, С. А. Корой, дукха кхьбарна. Цуьна цхьан хьенна ца бола боло авгарбоц прокуратурски гlуланхий цу лоархlамеча уккагlе шоай балхаша вlаьрта пайда еюр боло Октябрьски, Грозненски, Назрани, Сунженски, цхьайолча кхахр районни прокуратура болахой а. Цхьайолча прокуратуранна хlоло а законни боллам ира уттаваш законаш толхадара хьалара, прокурорски тlахьожама латтача хьалара, законаш толхадара ца дlадахарам делаю законаш ца дараш хьалара бехктоккаме бола гlуланхаш тlарча нахьа даьш. Республика прокуратура бакргатто болатай деккар — КПСС XXIV съезда решенешка хьежна халкъа боахама прокурорски гlаьнежама бараш айборн вин чоагlбара, Советски прокуратура 50 шу дизаре бола богlача тайпара кхойбахар.

К. БУРМИСТРОВ,
Нохч - Гlалгlай АССР прокурор, юстице 3 классе прочавьалкхан советник.

МАГАДАН. Ара хьекхаш дерц да, шийла я, хlаьта «Пригородный» совхоза тепличии комбината киага тховно хlал массала а йlайха хул. Хьасашка вlирг тоьаш латт хохаша, хьахулаш латт помидорий бурилгаш, баццара лесташ доагlа нарсий кетаяхаш...

Дlададача шера 80 тонн нарсий 23 тонн помидорий яхыйтай городашка бахача наха. Планови заданеш шоза хlана язьй аьнна тlеккхоачашъяьй баьцдараш леладераша. Дикагlа болча тепличнцаша пхьаи квадратни метр тlера 25 килограмм гульеш варсаш гульяй.

1972 шера 235 тонн баьцдарий гулье лерl совхозо. СУРТА ТlА: рассада ийца йола тепличница Исакова Римма.

С. БЕЛЯЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СИЙЛЕН ВАХТЕ

Дика къахьег укх шера Малгlабиерча ремонтно - строительни управлене коллективо. Хьалхерча шин бетта задани дикка тlеккхоачашъяьй.

Хьокхам эца мегаргболаш къахьег Ялхароева Майсин, Тумгоева Фатими звеньевийкарча штукатураша - маляраша, Галаев Тlахlира кулгалдеча плотникаша, Яндиев Хьусен верте латтача столяраша.

Геттара доккхий декхараш хьалхашка латт РСУ коллективана март бетта, хьалхарча беттанка хинначул — шозза хlана дай аьнна доккагlа. Уж кхочаш я дей СССР хьаль 50 шу дизара сийжеца накъабахе дош деннад гlишлошъераша.

М. ДАСКИЕВ.

МЕЛА ХИЛАНЗАР

Шийла la дар укх шера. Дукха новкъарле йир цо промышленноста, гlишлошъеча, транспорта болхлошта. Бегаш беш дацар из буругтохара балхий Старогрозненски управлене электромонтажникашца а.

Керда хьалъеш латтача № 685 йолча тохкама скважинана электрически оборудовани е, километрал бlаьхагlа болча новкъа лакхарвольтни линии хьалъе йийзар цар.

Бакъда, электромонтажникаш мела хилавзар, халонаша юхатохацар уж. Монтажникаш Курносвин Михаил, Бетин Иван, Сточный Андрей чубоагlача бригадан Бондаренко Владимира звенодарча линейщикашеи цхьа ди хьаьха электрически ток хьаллотайир буровой.

Иштта цхьа ди хьалха дlадоладир № 685 йолча скважины тохкама балхаш Т. Грина кулгалдеча бригада а. Дикка монтаж из оборудовали цахаддаш -болх беш я хlанз.

Т. АЛЕКСЕЕВ.

ЯлхлагIа республикански

Профсоюзий Нохч-Гlалгlай областной Совето ВОИР-а Советаца цхьана НТОЭП-и «Грозэнерго» энергосбытен правлене соцам баьб республика предприятешка электрически йlовхален энергех дикагlа пайда эцаран кхомбарах дикагlйола предложени ялара ялхлагlа республикански конкурс е аьнна. Конкурс хургьа укх шера цхьоалагlча апреле дена цхьоалагlча декабрага кхаччалца.

Конкурсагlа де лерхlар ла: предприятей, организацей, учреждений халкъа боахама дерригача цоакъой боллой электрически йlовхален энерги кхоара лоаттабеча къовсама юкъеоаьар, массанахьа а электрически йlовхален энерги кхомбеш дlаахийтара йола средстваши методаши кийчъеш производствана юкъекхахьар.

«Грозэнерго» районни энергетически управлене «Энергосбыте» хьагулла йиш я къаьст-къаьстача автораша, иштта коллективо кийчъяь конкурсагlа ейта предложени.

Конкурсе хьаейтача дикагlйолча предложенештъ хьожае оттаьнй хьалхара преми — бlаь сом, шин шоллагlйола преми, кхоъ кхоалагlъар, кхоъ поощрительни.

Хlанз долча законага хьежжа изобретенегlа, рационализаторски предложенегlа конкурсе дакъалоацачар бокъо я авторски свидетельствои йоагlаш йола поощрении хьаьца. Конкурсе хьацаре даиъа лоацача болхлошта премеш лургьа.

А. МИХАЙЛОВ,
«Грозэнерго» энергосбыта керттера инженер.

ХIАМАШ КХОЛЛАШ ДОЛА IИЛМАН НИЗАШ

ВАХАРА ХЬАЛ ТОАДАРА ХЬАСТ

Миштад lилман экономикан интеграце кхоьхарен ламарев да?

10—15 шу даьнна — сихача нейтронии реакторашца цхьайнкхи тlехкукха из чахкхьилийтача материалашкара атомина гlалла тетара галия дlаухийтен электроэнерги, наьнна беча баlх коэффициент лакха йола электромашенаш, царегlа химически бедал, берригача мехк а чулаьча производствани управлене ю, автоматизированни система. Бlаьшера чакхйоаласт — атомни ядро энергиа управлени яр, форда хил металлаш хьадар, аьнна рудаш юхаметтауттадеш йолча бактереех пайда эцар, промышленноста белок дукха хьаяр.

Цхьабакъда, тахан а тlехьа хlамаш кхоллаш бола боккха социалистически общества низ а хиннa вlаоттаи латт lилма, халкъа вахара хьал тоадара шийтара аттуа боах но-

Iилмин законашка дегlаулаш йолча социалистически обществос ший малачагlа хила йиш йолаш хlама дац lилман лаьн на бола. Маллбузехьа дувц: буржуазни обществе гоамаза дезалхочун ника хьабеш ю, социализма кхыча тайпара нийслу дуй вала: Советски мехка, масала, общества суй а хиння дlаоттад из 1917 шера Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революни яларца.

Денией бийсаниен 125 грамм маькха юар болхлошна, цхьабакъда В. И. Ленина указанш еннай физиологага Павловга ший тохкамаш дlахо де йиш хургlолаш цуьнна мел оша кьалаш хилийта аьнна. Кхоане ший хара йола обществе деза бер санна хьалхкедора lилма Коммунистически партен советски халкъон.

Хlанз СССР-е тохкамаш деш миллион хlана ваи аьнна lилман болхло ва — дунен тlарча берригача lилмахоех дагахагlа дакъа. Алхха цхьан 1971 шера мехка халкъа боахаме хьожаваь 1,8 миллион специалист, цу даькъе 700 эзар хlана бац аьнна бараш лакхера образовани болаш.

Нагахьа санна мехка къамин доходах lилман тохкамаш дарга дlадодачун дакъа 3,5 процент гаргга хиндале, кердача советски пятилетке йиъ процентал доккхагlа хургла. Хlаьта цунахь 66 миллиард сом ма хулий! Цунга хьежжа доккхагlа хургда бузоцаш йерхlар: хилвца вахара хьал ма мегтй лакхдега а долаш йола социалистически производство дегlайоалара юкъе lилмий лоаца дакъа а.

Аьлча хиоачаш ба, алкха 1966—1970 шерашка СССР промышленносте ерригa лаккъеннача къахьегама овсарленах 43—45 процент гаргга яр, иччa бесса яле а — пхьан тайпара, lилмац рекомендацей ларда тlа латта керда техникех хьалха латта технологии юкъекхахьара чотах лакхъяьй аьнча. lилмана карагlдьинарех шерра пайда эцаро овлйтгаре деиз эргайоаккх ерригa советски экономика. 1971—1975 шерий халкъа боахама плано оттадаьчох lилмана техникех карагlдаьнараш производствана технически боарам лаккбарцеи арахецача продукце структура тоаярцеи чеккхахаро йиш хулийтаргья ерригa самйоллаш йолча хьамах доходах 40 процентага дlаккхачал доля ахча кходе.

Хlанзарча советски lилма, кхотанаш йоахача эскаро санца, пайда эц низ бола тыл а, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тlаерадаь группировкаш а, низ бола хьалхашкахьара храй а йолаш йолча моттиге ший низаш дlаоттара вlоергга уйла а яь оттаьча схемах. Хlанзарча советски lилма тыл — уж да лардера деш йола тохкамаш. Царех хьахиннераш юкъекхахьаба перспективаш тарлучох прогнозаш уттаеш я, духхьал экономика гlулакха кхоачашдаь lилман балхаш производствана юкъекхахьара плаваш уттаеш санна.

Уж да кхоанарна советски экономикана белгала революционни ваьнни ергйолча lилман открытеш масал: Курчатове цlерагlча атомни энерге Институте управляющи термоядерни реакцеш lолае лаьрхlа йолча «Токамак» хаача установкашка хьахиннай частицай температураштеи царна концентрация яран йолча йlайхача плазмай рекордни характеристикаш. Боккха гlа баьккхаб хургйолча энергетикана накъайиклча — термоядерни реактораш хьаяргахьа. хlаннт водородна бомбе порхона хlал мlалочкьабаь боалля бoараи бoaциш боккха низ караберазабаргахьа.

Цхьабакъда, укх гаргарча шерашка халкъа боахама практикана юкъегlоргйолаш йола дукха lилман разработкаш а я СССР-е. Эксплуатация еш технически халонаш хилари беза наx дlабохаш хилари бахьан долаш атомни низ кху лаккхала йиш йоалача боарамга кхьчаб аьнна хеташ дар укх тlеххьарча хаиналца. Из уйла нийса ца хилар хьакъекхад советски физикаша, сихача нейтронаш тlа импульсни реактор хьа а яь. Вlалла дукха ха а йоцаш 350 эзар киловатт электрически низа лаьрхlа цу тайпара эггара хьалхара реактор болх бе йолланнай Шевченковски атомни электростанце.

Цхьаькха масал. Адамлена гаьнна хьалхагlа дена хьалхашка уттай белоке — сага кхачанк хьайбай доакъарен керттерча а эггара дефицитнегlа йолча а компонента — проблема. Хlанз из юрта боахамо тел. Цхьабакъда, цу ваькъа биологически процессаш шера иштта йиъ процента дуккагlа юртбоахама продукции йоахаргйолча шера юкъерех темпага кхача lалаьмате хала йолча тайпара лел. Юртбоахама продукци lалама ниваьа чоашъахара чотах белкови дефицит дlаиккхара бlарча иттаи ворери эзарга.

Цхьабакъде, из за доацъахургьа, нагахьа санна часкаяхьара а корадоагlачен леза довнечен бедала тайпаех белокаш хьее йиш хулийташ йола микроорганизмаш кийчъа вlаштlехьдоале. Цхьатаррача хана чуль, масала, 100 эзар бежана дукха продуктивноста нийсса йола боамаса 600 кубически метр чура ца йолча культиватора чу кийчъе йиш [illegible] селлара сиха белокаш хьею [illegible] микроорганизмаша! А, из биомасса хьчl[illegible] а сорхкилга чу юлларгьаш вай. Деш дола [illegible] эггара хьалхарча аргlанна хьайбаш дарегlа дозхьар lалашдарах да. Советски lилмахоша кийчъяьй малхааьтта углеводородах белкови вещеставаш микробиологически хьаяра способаш. Хlаьта, нагахьа санна доакъара беза проблема къоастае вlаштlехьдоале, хьайбай продукци дуккагlа яхара темпаш дукха ха ялале дикка сихъе йиш йолаш хургьа.

Цхьабакъда lилма юкъарча доацаш экономикана дукхоелу хlанзар я дена шерра производствана юкъекхуьаши дикка йоккха халкъа боахама эффект лучи технически технологически керда хlамаш карагlдуьларе накъаца. Экономика дерригача доакъошка сихъеш я lилма - технически прогресс.

Дунен тlа дахка доалла да космически аре чуразвира, атомни энергех мaшара гlулакха пайда эцара дакъе Советски Союза карагlдаьннараш. Цхьабакъда, дикагlа духтlаразккхаш дола, lилман рекомендацей ларда тlа латта масехх масал доаладе безам барса. «Дунен тlа духьашка...» кхача доацашка хийна цар цlерой яха доладалa йиш я вайга.

— Хьаеш я 1,5 миллион вольт напряжени йолча постоянни тока линешта I миллиони 150 эзари вольт напряжени йолча переменни тока линешта лоархlа комплекси высоковольтни оборудовани. Хургйолча мехка дlарчача энергетически система скелета элементаш я уж.

— Геттара нийса болх беш йола къаьстта шоай тайпара станокаш конвейерагlа вlашагlъехкивта вlаштlехьдаьккхад.

— Болх бе йолаялийтай ма дорра аьлча дерригo болат хадданза машенаш тlа хьадуттараш йолча кислородно - конверторни цеха комплекс.

— Вахш кха масса хий дlахьайлад тlо чубеттеш техача сунгаш...

Цу тайпара масалаш дукха а доаладе йиш яр Хlанз. lилма лоархlам юкъарчал доацаш ма хlамаш хьаккхоллаш бола низ хилараш тарра тlа-тlа дуккагlча даькъе лакхлуш болча хана, керттера а хиннa дlаотт цуьнна карагlдаьннa къаьст-къаьста хlамаш отта ца lеш. ерригача производства лакха lилма - технически боарам а.

Духхьал технически карагlдаьнараш дукха хилара советски экономикага йиш хилийтар 1971 шера производствана интенсификаци яра даькъе хьокхамаш геттара лакха. Дlадахача алхха цхьан шера конструкции а оттаьь хьаяьй кердача машений, аппаратий, приборий йиъ эзар соагlа образец. Вlаштlехьа а даьха духьха арахеда доладаьд хlанзарча технически дlадехараша ма яхара аьла изделей кхо эзар гаргга керда тайпа. Цо йиш хилийтай эзар соагlа вlа йола хьалхара продукци производствана юкъера дlайккха.

Халкъа боахама дерригача доакъошка юкъекхихьай прогрессивни технологи, хlанзара вычислительни техника, производствана комплексни механизаци автоматизаци яь. Шера промышленни предприятешка оттаьй иштта эзар гаргга механизированни поточни цхьа эзари из эзара соагlа автоматически линеш. комплексни механизаце тlеи автоматизаце тlеи чакхай йиъ эзар гаргга участок, цех, производство.

Дlаувлаеш оаш: пхьан шера халкъа боахама юкъейихьай 3,8 миллион гаргга — хlара денна 10 эзар — изобретени рационализаторски предложени. Цхьан шера лаьрхlача цар хходайтад 3 миллиард сом соагlа ахча. lилма-технически революцена карагlдаьнараш социализма совленбана органически вlашагlдувзаро гlа-тlа дуккагlа аьттув боахах халкъа вахара хьал дlайо тоадаре декхараш кхоачашдара.

Альгимантас ЛЕБЕДИНСКАС,
экономически lилмий кандидат.
(АПН).

ВАЙ ХАНАРЧА САГА ВАХАР

ГРАЖДАНИНА ПОЗИЦИ

— Цхьаза нохчаш дас «Дитал уьш дерригa доккхий дешнаш». Хlаьта соьга дукхадезш доккхий дешнаш. Тха дезало цlахкха а эль хетац уьш дуьцa: Даьхе, доккхар, сийсиe, сий. Уккхаза, уьш дег чу, дитт соьпа уж. Сендуьъа хета дезe сона уж дуьцa эль! Доккхадa деза цlахкха дег тlере уьш дуьцa вайга йиш хилорхl Дукха хlама дlадешнад уьш бальaн долаш, сагото... нахан вlелрга лайнаш. Кест-кеста дуьцаш мала доккха тишлу аха. Сона хетаргаь, Іе уж дукха вlелрга дуьцар къахьа дац. Хьа... саре да, Іе уж малагlча гlулакха дуьц хьр. Доккхий дешаш юкъе цa доаладlча ца хоалаш миностиш вlелрга шадац вехара. Цудукъа цар юкъхьдара малхе дlадерг доацаш кхетабе беза вай хагирхой. Е харц ва со?

Тха хаттара життачи хаттарца вола далар Владимир Степанович Туркинов. Из грознойски «Автоспецоборудоване» завода электросварщик ва. Коммунист. Завода партгрупп член. Парте Грозненски горкома член. Хlаьта советски са гражданственностех, из бохкадена сона вайх хlарона хьа лоаттa хул, из йолла хlана цо, болхлоча, иштта кхетаву цхьа къамаьл хилар тха цунца.

Ше дlадоладаь къамаьл дlахо а дош, Владимир Степанович йоах:

— Бера хана доль хьона дукха гlадег чу дика кхли малагlа да, оттара дукхагlа дезар малагlа да аьнна сайга хаьттача аз йоал ду: «Шера ба хьо са дай мехк». Цунга Іа лаьувгlача хана... ворта а лакхагlа айбе, болаьаш хьоае догдоагlа Са хала да из.

Лакхехьа дийцар аз, болх беш волча сага декхарахи сийнахи, хьай кулгашца Іа хьадаьча хlамах доккхал дарах дола къамаьлаш до ахь хийтадац тха цlагlа, яхаш. Дешa доккхала дергаш лоархlаш дацар уж тха цlагlа. Профессига дийлача, шийнагlа аьлча, лаьцача пеькъага дилача, гlишлоегьа вар тха да. Ше мел аьнна ха цlенош хьа дош аьнна до. Дагадоагlа сона дас аьха: кхьчарех хlама ала а шийх саги гражданин ларlа а бокъо яц цlена къахьегачун мара. Дукхьал ахча дикха а ца гlерташ, йаьхен дукха, халкъа дукха къахьегачун мара. Шаккха а мукъа хилапар: дац гlирсаш хьалдош а общественни болх беш а. Тхона, бераш тха, гора доа доцlаккха а харцдеш ца хилар. Гора цхьан хlамах дог гlоздаьнца, безам тlабаха ца болх беш хилар. Халонаш цlаккха а кодашар цо, уж дукха хиналле а. Хlана кхы а дикагlа кхетаду аз из. Балхара чувоагlар, дог гlоздаьнцa, ве... лапарар, раьза ваьне вулгаш вlашагlа хьежар, дуьцар: шийнде вlаштlехьадаьнар фуд, ца доалаш дийсар фуд.

Хьалха ца кхуваш дукха... дисалар дуьц. Ше раьза а храца фронте вахар. Будапешт йоаккхаш вийра. Е цунна а, е сона а хийцар, из дукха тхоаш цхьана чухьалхьадий, цига сай дэь каш дисалга ца хоаш цу горедара дlаваьар со. Тlехьагlа хайра соьга из.

Даьгара са дог чу дисаф а, тlехьаленга даьцар а фуд? Дег чу доалар цlаккха дуьца мегарг доашхагах дег тийша ма хилар, кхоачамбоацараш торкаш ца дош да Іер, уж дlадоахаргдола хlана дар.

— **Иштта дог тийша хилара повиьостал вай вахача, болха тlе?**

— Цхьа тха заводе шера Москвера вокхха боахама кулгалхо. Массадола хlама ца гlерташ, тхора кхы дикагlа болх булургбарий яхаш, хетташ вар повкъост. Массане а корта тувсйр, хlаа йоахар, хlаьта тха болх бе безаш доала хьалаш, план аьха мел ишхьала кхоачашгlа, тхога малагlа материалаш ух... цхьанне а хьоалхадацар. Цу хана а вар со влектросварщик. Хьа а ийна, хьаьша хьалххашка Іоехкар аз вахеш металла сварка еш йола электродаш. Цаl боккъал дика яр, цхьабакъда, цу тайпара электродаш саха, салаш ма дарра, хьоашал тlа гlолла кхухьар. Хlаьта вож — балха пайдана йоацачарех яр. Хlаьта уж тхоца кхухьийташ хилцар тха тьаьшагa доал долаш йола завод хиппа хиндар. Электродашка хьажачул тlехьагlа керта лестабе вальар тха хьаша, тlаккха... уж хьаьчо предприяте вигар ца со шийца. Из яр Кочубеевски автогаражни оборудоване завод. Цуи директор Николай Ильич Столбов. Дагадоагlа сона, чlоагlа цецдаьлар из, со шийна дlа а вовайта, цига со вара бахьан шийна дийцача. Ре... вилор а хинна вела болхло?

— **Іа бехьача цхььаькан хинар фу дар?**

— Уж электродаш хьаеш хинача цехера болхлой гулбелар. Кхы дlаьха къамаьлаш аз дацар. Болх беча хана цар электродех хур фуд цlахьекхар-кх аз царга. Дувца ца дезаш дика кхетадеш дар долла хlама. Массехк дийнахьккхар аз цар цехе. Вlаши даьгга а дуьлаш, юххера а хьагуча... даьккхар оаха продукци саллара всала хилара бахьан. Гlулакх тоадир.

Цул тlехьагlа дукха ха ала... лехьа коммунистически къахьегаца ударникй хьалхара слет хилар Москве. Цига кхийтар соах завода директор Столбов. Доттагlах тlехьа вlашин мархlа ийккхар тхо шиъ.

— Іойха яха чутlара варгволаш саг вац хьо, — соьга йист а хилла, дlахо аьлар цо: — Кlант вог! Иштта мара вахa мегарг а вац.

Иштта со хоастабича дика хийтар сона, кхьаьстта опытни кулгахкохо се хоастабарагlа.

Болх беш аьлхача хана балъдар цхьа санна дуккхаза а юхадуккхьал дlадуьца дийзад, из дув... доагlачунга, кхоачамбоацараш критика а, уж дlадоахача даьхьа лаца дийзад. Ца лаьцача даргдарий из?

Дагадоагlий шоана, В. И. Ленина аьхар: дош сонах лату аьлча, из латт, сахкетам болаш волча болхлочоа шийх шоай заводе да хийтта ца Іеш, Советски мехка вайл хетарех, цуна шо бехктохкама хетарал латт. Дика дешаш да! Иштта из бехктохкам бфкх вайх хlаралена а массанена а хета безар.

Цхьабакъда, кхьаьстта чlоагlа ца холуш а йоагlа хаиаш. Укх тайпара эпизод дагайоагlа сона доттагlах долча мохка болхлошта сварочни гlулахк Іомадо вахийта со Афганистане волча хана хина. Хьайна цхьа со вай посольстве а вига, сога йоах, иштта а да, иштта а да, Владимир Степанович, кислородни установка хьалъчча мотта графика йохаргйолаш я афганцийн. Сихха сварка е езa, йоккхаш хlаьмигох конфигурацеш йола озар соьгlа моттиг вlашагlхоттача сихха сварка е эзa. Ца йича ергийн яз? Ях аз: сварщикаша кхаь сменагlа болх белга вlаштlехьдаьха деза. Посольстверь болхлой болакъегаp. Цига мукъагlа, цхьаккха сварщик хинцавацар, долла хlама сох тийша хиннадар. Хьай безаш бале, йоах, ца бе а мукъа ва хьо ца болх, чlоагlа дала гlулакх да, саго бехк болаххаргбац. Фу доргдар? Аз саладалазар, цхьабакъда доккха дукъ дар аз сайна дахдолаш хиннар. Объект йолча дlаьахар со, массанахьа гlолла хьожа чакхаьлар. Бе безаш хинна болх, белгала, бехктохкамон кхерамeх бар. Кислородада бегаш беш хилаш. Цхьабакъда, сога, советски сагага, йиш яцар яр афганцашка ала: а, аз сога дулургдолаш дац. Цу хана кхы мелдолчунчул нlеаигагlа уйла йора аз сай. Цlена хош да-их шоана, цу хана берригa мохк — Советски Союз сайна тlехьашка латташ санна хетай, со цуи цхьал волга хоьш со хинна хилларах. Болх дlаболабергба аьлар аз.

Болх Іалаьмате ишазъяла бар. Хь вlалла чоте а яцар. Цlаккха а керта чура дlаьлланар уйла: шийса дихьад-хьовl, е къорган юташ дихьад-хьогl ар? Эйса сай са дуар аа.

Установка болх бе йолайолийтача хана мел дог тохаденна со хиннав дувца деза цоана? Аз вlашагlхеттача моттига йоахха давлени лоа ца лой? Се сайна вар со тlахьожахо. Цхьабакъда, установка болх бе йолаелар. Вакъдар, аьлча, гуччахьа дlаяргда во шуга: соа гlадвахарах каьи даьяза доглоагlар са.

— **Сага кхетам болара гlулакха, гражданственность йоаки из хилийтара, гlулакха, хьона хетаргехь, къахьегача коллективой лоархlам мол?**

— Сона хет, общественнa болх беча сага лоархlамах а, хlаьта коллективо — верда тайпа саг хьалкхевара даькъерча коллектива лоархlамах а дувцаш, вай массано а пропаганда дукхагlа е оа, аьнна, Іадаьмата дика аьнадар парте XXIV съезда: къахьега коллектив — советски вахха творчески хьинар лаккхара, къовсам лоаттабеча лоархlаме моттиг. Укхаза хьахул къахьегархой верда, социалистически оаналаш, вlаштlехьдоал доттагlалла новкъосташха вlашин деча повкъосталла гlулакхаш.

Хlаьта, боккъалдар аьлча, коллективага ду а хургда геттара дукха хlама. Цул гlоаца Іомаьй аз сайна дукхаеза профессия, аз маьхьа цlа юха соцаваь. Дукхьа даькъе, цул хам бе безаш ва со болхлочун сий деза лелада со Іомарах а, общественнни гlулахкаш юкъе доалаш хилча сай вахарах сона дош ца хеташ хиларех а. Цо Іомаваь со принципиальность йолаш, тешаме хила.

Вакъдар аьлча, вахa цхьан цехе, цхьан участке болх бора аьшна, массаза а йиш хилаш уж цхьа коллектив а ала. Коллектив ма а лелаш цаlаш йолаш, хьаштам цаlаш долаш болча хьаха ячейка. Иззамe йола ячейка хьехам телар а хиле хlаьтт. Дика традицеш йолаш цунах.

Масала, сона сварка гlулакх Іомадьар Антишин Алексей вар. Юххьанца деш брак юкъа йоацаш, цlена болх бе Іомавир со цо. Укхаза сатохаш хила веза. Пхьаъ кулг шаьрдаь валлалца геттара шортига бе безаш ма хулий болх. Иштта болх беш массехк шу даьха дела. Хьалхашка оттача цу тайпарча талкамах чакхвоьлалемчахох, цу хана болх дукхагlа Іоабара, аланеча тlакхуваш ца хинначох мастер хургва. Иштта Іомавир аз хlанз сай нашарник вола Меньшиков Александр. Цул хьалхагlа слесарь вар Александр. Тlаккха, болх чакхбаьиначул тlехьагlа, цхьанца-шиьша сахьат доаккхаш соца юхе Іе ваьлар. Эсалагlа йола металлически сатхалаш а еш шаьрбора саха тхоай болх. Заводе оттара хьалха тхона елар тхоай мукъар а долаш болх бе бокъо. Дика мастер хинна Іанзар Александрах. Дукха ха дlайохийт до общественни гlулакхашка. Массаза а цхьацдане йоакхе еш, цхьаккха нена повкъостал деш хул из. Местномa председателалла хоржан ир оаха. Дагахь раьза хинна могавир аз из парте ваха. Александр хlанз ше вар а хинна дlаоттар, бакъдар аьлча, дукхача хьале, коллективана, цуи членашта — слесарашта Широков Федора, Ушаков Егора, Лосасинов Роберта, Чебоксаров Евгенеха, Бурдыга Ивана, токарашта Урусов Анатолеха, Федоренко Анатолена... карагlдаьнна хlама да. Уж берригаш а, цхьан хана фронте, царца вaха мегаргва разведке, оалаш хинараш санна бола бивза нах ба. Коммунисташ ба уж. Са яр санна уйлаш йолаш бола, партега гlоалара са новкъостий. Царох йоалл гражданственность. Алкха ший цхьа профессиональни говзалаш ена ца Іеш кхы дlоккхагlдар а наха дала доим хилар.

— **Владимир Степанович, Іа хьай общественни балха тlа моттора лоархlар фуд?**

— Президиумашка Іохайна пагlилга вlалла а дац шоана. Цу тайпара нах а болаш из бий: президиумашка багlиага дукхадезаш, хlаьта гlулакх тlаьттача — петараште юкъе дlахьулалуш. Цхьаза тхога, активисташкада из шуга: соа гlадвахарах вайк даьяза доглоагlар са.

— **Іе из аьлдой, юкъарчиха, общество вахаршта балха сага лоархlама пропаганда дукхагlа е оа. Хьо хьай из деш хулий из хlоне?**

— Хул. Дукха ха йоацаш цхьан школе хьийхар со. Школьни «Огонек» аз даьха лацар дехар. Профессий хьахаьха дар дешш хинна къамаьл. Сона хьалха къамаьл деш вар къоца Іилмахо, шийн гlулакх дезаденна краеведа историки вола Виноградов Борис. Лерг дилла ладувгlаш дагlар цунга бераш. Ма дарра аьлча, уйла тlагlоргlолаш къамаьл дар цо даьр. Вагlаш уйла йора аз, цул тlехьагlа сай электросварщика профессех дувца хила хургда-их сона, яхаш. Иштта, берий уйла тlаора вlаштlоахь са а дардий-хьогl? Къамаьл до дош дер сона. Дувца воладелар цо царна: Сайх болхло иштта кхинав, сай новкъостех, тхоай уйлах. А, царга массанех а болхлой хила яхаш валар со. Санна дувц из? Хlарадега шийга харжийта безa ший нигъ. Болхлочун гlулакх — карапшайгl хилча, ца дезаш хила воа, масала, актера, летчика шоай гlулакх дезаш санна. Со вlаштlехьдаккха хьема керттердар болхлочун къахьегама маlаин лоархlаин дlахьокхар. Чlоагlа лоархlама ма дий из вай къахьегама социальни маlаи дlахьокхар. Из ца хайча ший профессех доккхал дулургдац.

Аз доккхал ду сай профессех, дlахо дешаш а ма со: говзал хьашт мелд а лакхъе йиш йолаш ма йий, хьаьа беврам а боашаш. Парте а да са дукха гlулакхаш, кхьча коммунистий а санна. Хlаьта уж гlулакхаш кхы вlезагlа хургдоацилга а хов сона. Кхыча тайпара хулалац вай, коммунисташ.

> Поэта укх тайпара дешаш да:
> Могаьха санна ва дог ца лаав,
> Могаьха санна хьо дог ца лаав,
> Могаьха санна вай дегаш ца лаав,
> Тlакха хьаи дlайолийхаргьа боаде?

Из я-кх из граждански позици, бlухочун позици. Са дего къоабалдеш да уж дешаш. Хlанечул тlехьагlа кхы а дукха гlулахкаш да вай воай коммунистически идеалаш бахьан долаш лоаттабеча къовсамo.

Доккхача дагlара, шора балхи йоаш вог во Владимир Степанович. Цунна дlабlараьеначa хоаргда цун дог чу фуд. Цу тайпара болча нахан оал: къайлагlа хlама доацаш ба. Тхоца къамаьла доь тха хьоаш санна болча мохка увуe хинча са аттагlа доккалу, бохк бе догдоагlа, шкар вайьагдамогlа да.

В. ЛАВРИНЕНКО,
КПСС Грозненски горкома отдела заведующий заместитель.

М. КРЮКОВ,
«Правда» корр.

г. Грозный.
4 март, «Правда».

СУРТА ТlА: Гарта шайла. Юкъеоагlар — Котальное обьясь. ТАСС фотохроника.

Сердалонга бодача йовкъа

Дуккхача бlаьшерашка Малхболеи дукхача кхьча воккхана санна хала дуьне дуьи бахьаб Сире кхалнах а. Колониализмo, тlехьадисача гlулакхашa бекъe лацар сирийски кхалнаха мезна общественни, культурни, политически вахаре даькъа хала.

Укх тlехьарча шерашка республике хиннача социально-экономически хувцамаша хьахийтар кхалнаьха бехаи шорбарa, уж общественни гlулакхашта юкъеозаре аша хьалаш. 1970 шу дlалалуш Сире болх беш яр 700 эзар кхалсаг. Царех 90 процент соьгlа шуга боахаме къахьегаш яр. 12 процент тарта мара промышленносте, болх беш яхар, хlаьта бахача наха гlулакх деча — 20 эзар саг. Сирийски кхалнаьха хьинаре даькъа лаьцар [illegible] ра тlадоргдаь гlулакхаш [illegible] доахача.

Хlана йиъ кхалсаг а [illegible] Республика лаккхерча законодательни органе кхалнаьха бокъонаш лораe йиш йолаш ба уж. Іаьдала моттигерча органашка хlанз март бетта хиннача хоржамашка депутата кандидатш оттабаь дукха кхалнах. Масала, Дамаски хоржама округе кандидаталла оттаьй 20 кхалсаг. Цхьабакъда ийса хургдацар Сире кортамукъале яьккхача укх 25 шера дlаяхача замах юхденача нlирча гlулакх кхалнах цlенбаь вlалхарбаьхай аьлча. Хlана а юрташкарча районашка дешар йоавуш ца хоьш 80—86 процент кхалнах ба. Юрташкарча а городашкарча а кхалнаьха маlаа наьха ийсса бокъонаш яц. Балхах маlача кахь кхалнахьчух дукхагlа хьача тел.

Шун корреспондентаца къамаьл деш сирийски кхалнаьха Всеобщи федераце председателa заместителa Сальма Наджиба дийнар:

— ВФСЖ бlаьи шовзткъеи бархl организацеш чуйоагlа 10000 кхалсаг. Федераце арахец шийн журнал. Цо дукха болх бу кхалнаха дешар йоавуи хьехара, хьоалл делеш берий бешлашен, берий учреждениешка кадраш кийчъэ, кхалнаьха профобразоване курсаш вlаьнагlйоах, цар политически культурни боараш лакхбу. Федерацее новкъосталца кадраш болча кхалнаха чакхьаьхай общеобразовательни курсаш, машинисткай, барикъаш дахарев тегарен курсаш. Хlанз мехка болх беш я 140 гарга берий беш. Сири дегlайоалара кхоалтгlча планагlа 1971—1975 шерашка хьаелла лерхl кхы бlаь берий беш.

ВФСЖ кхалнаьха Дунен халкъашта юкъерча демократически организаце член я. Оаца бувзамаш леладу социалистически мехкий кхалнаьха организацешца, цу даькъе Советски Союзецарча а. Цар тхона новкъостал ду берий учреждениешта кадраш кийчъяра.

А. ОГОРОДНИКОВ,
АПН себ корр.

Дамаск.

РЕПОРТАЖ

ЛИТЕЙЩИКАШ ХЬАЛХА БА

Тешаме хила мегаш ба Назрановерча Г. Ахриева цlерагlча «Электроинструментальни» завода дlасlагlча пятилетке бураш латта къахьегама никъ. Хьалхарча шеро дика лер йитар. 100,3 процент кхоачашйир заводо продукци йохкара задани. Къаьхегама ообарe 101,5 процент айелар. Рационализаторашa 100 эзар сом [illegible] бир.

Ер шу кхы а бехктохкамегlа [illegible] начарел дукха лакхагlа йола планеш, социалистически декхарeш [illegible]. Укх шера план 26 декабре кхоачаше лерхl электроинструменташ арахьа. Планал соьгlа оранча шерай 3 эзар электросверлилке, заланел соьгlа реализаци яьча продукцех 70 эзар сом доаккхаргда. Укх шера укхаза арахецa йолаеургйолa шерав [illegible] машинка.

Дукхагlа терман хlаухий укхаза вовза яьштем кхоачешдаре еша продукци арахецарг. Уж товараш арахецаргья укх шера 309 эзар сома мохьа. Берrа аьлча, дlадахача шера арахийцар чаран 11 процент дукхагlа.

Завода производствени отделе начальник Зурабов Махьмад ше мара кхы саг вац. Ерригча цу гиганта цехашкара хlамигача а йоккхача а производственни участкашкара бувзама тlаш из волча чудоагlа. Хlара Іуйрийна шийн кабинете производственни пятиминутка ю цо. Сехкие дийр, ца дош дисар, ахьна эргало, болха воагlаш ца воагlаш мисар, кхоачаьнь, ца яь нормаш, яхаш — из дерригa а дувц цехий, производствени участкай начальникаша, мастераша. Цу гlулакха хьалха санна кабинете гулбе белц уж. Шоай балда болчара ю цар уж отчеташ, ладувгl шоашиа Махьмада яхачунга.

Ладувгl оаха хьалхара моттиг [illegible] гlерташ «Хьалхара моттиг литейни цеха кхоачаю комиссe, — йоаx тхона микрофоно кхы а йю Махьмадь фо.

Ший гlулакх чакхдаьиначул тlехьагlа микрофон Іо а йилла: — «Литейни цехо тахан юкъханца йоаккхаш ю хьалхара моттиг-м», аьлар тхога производствени отдела начальника. — Хьалхе дlа ца хеташ хьайоагlа из укх шера а.

Цу цехе да тхо. Балха опыт, говзал хилараш соьгlа къонехчал, денал хила деза цу чу къахьегача наьха. Эзар градусех тlехлелш кlалз доаллаьду йоишал. Вокхача пелаттерал ше а йдaм тайп-тайпара сатхалаш еча дlалаш чу Іочудетт из плавильщикa Осканов Іаьлас. Вайнах из цу йоахалга. Лоаладаьча кlалах хьаяь сатхалаш шелa алалехьа Горчханова Марема бе кхоач. Цаьлхтох уж, сов хlама дайоаккхаш ністош ниьсью, оагlоа шаьрду. Брак чакхьаьийтан «Ма... [illegible] сатхалаш бехке [illegible] кlаьа кхехкача яь чу Іочуйтоне: «Эморт кхы ма делахь, со сай балха тlера а ма вахалва», аьле брак йеча бехк а баькке.

Литейни цехe доалаь хlинаре [illegible] хет цхьабараш. Иштта дац из. Лоаладаьча кlалах ераш йовцаш дукха хlаметаш арахец цу цехе: контактки броиза пуржинаш, розеткаш, выключателаш, электросверлилкаша эша кхьйола сатхалаш. Дийнахь цехо арахец кхо эзар ах эзар тайп-тайпара сатхалаш. Литейни, прессовни, штамповочни шоай юьзаена кхо участок я цу чу.

Йиткъо шок етт Тумгоева Любай сверлильни станоко. Дика кхе-ндар лоахаче йола дараш санна сиха, ишдий лел кlелгаш. «Тешаме болхло я из, — йоах цох штамповочни участка начальника Экажев Іамардина.

Хьинаре къахьегаш хьайоагlа прессовни участка коллектив. Тхо цига долча хана сборочни цехера доле бер 100 шайбе оаш ца хийтаз задени кхоачеш ца еш дусарда тхо аьнна. Заказ сихха кхоачаше болабелар боахлой.

Цу участке оттара ха lagla а, хlаьта лоралуш а бе бозарех ба Арчакова Мадинатеи Бештоева Іейшатеи болх. Прессашна хьай розеткаш, кхьйола пластмассой сатхалаш эт, конаш хьекхаш шаьръе еа цар. Сменах эзар чакхйоал уж цар хlаране кулгех. Графикаш — йоьшефда дола производства зайон хилпад укхаза. Из толхадар цlенхашта бехктохкам яц.

Ца хаддаш продукце дикалги хьожаш, тlахьожаш лоаттабеш хlаране хьаштам доваи гlерташ ва литейни цеха начальник Чахкиев Яхьи. Завод бола бе йолаелча деш укхаза къахьегаш хьавоагlа из.

Хьинаре къахьег литейни цехе укх шера. Вай мехка ери мел хецача электроинструментех диьалгlа доле лакъе арахецача шоай завода сий лакха лоаттадe лерхl литейщикаша, прессовщикаша, штамповщикаша.

М. ЗАНГИЕВ.

САРАТОВ. Къулба-Малхбален мерте боахама Іилма-техники институте Ленински премий лауреата юртбоахама Іилмай доктора В. Н. Мамонтовай кулгалца хьадаьд чlоагlача кlин корда сорт — «саратовская 40». Хlанзалца дlадуваш лоладаьча сортийчул 3—4 центнер лакхагlа ба хьуаьъин корда сорт.

Саратовски области перспективни дола сорт иштта тохкаш да Уральски Челябински областашка а Краснодарски крае а.

СУРТА ТlА: «саратовская 40».

Ю. НАБАТОВА сурт,
ТАСС фотохроника.

ФУ ІАЛАШДАР — ЛОАРХІАМЕ ГІУЛАКХ

КПСС XXIV съезде кхьаьстта торкам тlабахийтаб ялат даккхаре. Съезде юртбоахама кхахьегамхоашта хьалханна оттадьча декхарегlа ийсалгlча пятилетке хlара шера юкъера даьрхlача 195 миллион тонн ялат чуда дезаш да.

Из бехктохкаме декхар тоалгаш кхоачашдара, тайп-тайпара удобренеш а ехкаш латта тоадаьра ийсса лоархlаме да юртбоахама культураш лакха кондици йола фу а тоссаш дlаер, верда лакха хьувкъам фу культураш производстве дукхагlа юкъейоалар.

Уж гlулакхаш лоттlа кхоачашдеш хиларагlа дика теkam бахьккхар тха района кхаш лелaдераша дlадахача шера. Ерригa района хьакйцача хlара гектара тlара юкъера лаьрхlача 24,2 центнер ялат чудера. Хlаьта «Знаменский» совхозерча Закаев Албека кулгалдеча цхьоалагlча бригаде хlара гектара тlара чуийна ялат 34,2 центнер хилар.

Дlадийнача фуга диллача тешаме хард оалай района боахамаша укх шера чуцадргболча гурахь юьча культурай хьуцкъаша. Дlадахача шера гурахь 47057 центнер фу дlадийра районе. Цунах 44957 центнер цхьоалагlча классах дар, шоллагlча классах — 2100 центнер. Хlаьта кхоалагlча классах вlалха а дацар.

Къаьстта дика кийчдир гурахь йийнача культурай фу «Братский», «Гвардейский», «Кругловский» совхозашка. Цу кхаь совхозо соакх дlадийна фу дерригa а цхьоалагlча класса кондици йолаш дар. Хlаьта балгалдаккха доагlа кондицега дилача 1970 шера гурахь дийна фу классностагlа лоагlа хиннага дlадахача шера дийначул. Цу гlулакхо хьагойт, дlадув фу лакхача кондицега дlанхоачадара лоаттабу тlахьожам боахамий кулгалхоша шерагара шерага лаахбеш хилар.

Цхьабакъда кхача тайпара латт бlаьсти юьча культурай фу Іалашдара гlулакх. Района цхьана долча боахамашна нага хьежча Іалашдаьр из. Иштта, «Верхне-Наурский» совхозе укх бlаьсти хlаде дезача 813 центнер фу 360 центнер мара ца хlаде пайдана долаш. Из а дерригa шоллагlча классах а ю. Хlаьта «Озерный» совхозе хlанз дlадуьча боарамга дlа ца кхоачаш 140 центнер суданаш баьна фу ю, из дlадуьча боарама цхьоалагlча класса кондициега дlакхочуш йиш йоацаш. Хlаьта кондицаш доцуш фу дукха лоаттадахь, геттара юхаlлу из тlадздара юм. Цулумха дlахо а хlаьз санна ца йоа кхийтайш из лоаттадой дlахо вlалла пайдана хургдац фу.

Хlаьта хlанз, цу шии боахама агрономаш санна; дlадув фу хlар дуьча лакхагlча боарамга дlахоачадара берригa ииз тlабайта беза [illegible] района бо[illegible] агрономашка. Цул совгlа хьалха дlадувча боарамга дlа ца кхочача латташ [illegible] из бохк [illegible] фу доаттадаь [illegible]. Агрономаш [illegible] Іалашде.

Белгалдаккха доагlа, фу боахамашка дlахоачадаьраш «Кругловский» совхозе хlаране чу 800 тонн хlалчча [illegible] лаьттa. Дика вlаштlехьдаккхаш цу чу фу лоаттадара гlулакх. Фунаш еша [illegible] хьа [illegible] хинийтаь дац саладаьнна латтаi а цхьана а дохкаш тlехь хинадаь дац саладашаш латтаи гlа а дешхи а. Хlара культура фуна йа цуи классность, сорт, малагlча культура да беладахвьааш соьлтоа латт. Тlаша тlехьа-дал тlакхоачаргйоацдача тайпара дlаоттадаь а да. Дика вlаштlехьдаккхаш фу лоаттадела «Братский» совхоза а.

Цхьабакъда кхача тайпара латт из гlулакх «Минеральный» совхозе, фу бе-бакха а доахаш дlаоттадаь латт сахалийна. Вай лакхе йийша тlаблех йоацанда из [illegible] малагlа культура, малагlа сорт, малагl [illegible] лаьттa. Района [illegible] боахамашка фу дlадувча хьалха [illegible] талхардоахаш [illegible] лоаттадаьраш еррига тораме а. Эшар фуд? Цу тороне бизза нийса бахкар.

Л. ЧЕРНОВА,
Малгобека района ... корр.

ДАЬХЕННА ЭШШАЧА...

Бога да хьехархо яха дош. Хlара дийча хуьлхача даьхье цунах тийша да кхетамаш, дика гlуллакхаш доахкаргдолаш, патриотически, интернациональни уйла йолаш къона тlехье хьалкхеар. Цуьга хьеяжа сий долаш да хьехархочо деш дола гlуллакх, боккха ба цун бехктоккам.

Тамаше зама я вай дахар, цlакха ца хиначча тайпара сиха дегlийоагlа адамий культура, lилма, техника, искусство, къаьстта вай мехка. Цудухьа шийна ховчох, ше lомадаьчох хьоачам баь lе йиш яц идеологически фронте хьалха латтарех волча хьехархочун, хадданза шийна знаней лакхьеш хила веза из, тlаккха мара йолалургбац цунца хьатlакхувча тlехьенна бизза бола коммунистически кхетам. Хlьта дешар хьехари кхетам балари ма1 шоллагlчох къоастале

йиш йоацаш ма лий. Из дика кхетаду Малгlабика района Соаглапчарча юкъерча школа хьехархочо Куртоев Исапа Мусас.

Ше дешаргlам чlоагlа хьагар Мусса ший хьехархочох. «Сох мала хургва хьогl хьехархо», йоахар цун дего. Дагалаьттар кхоачашхилар цун 1946 шера. Цу шера Сийлахь-боккхача тlем тlа хиина кlавеча Киргизе, Фрунзенски областа Карагаличски шекар доакхача заводерча юкъерча школе юкхьанцарча классашка хьеха волда Куртоев. Хlьта 1957 шера шийна даьй бахача юрта — Соаглапча кlаоагlа из, укхаза я хьеха воладу Муса цу шерре а. Укхаза кlоагlо ю хьехархочо шийна деррига вахар къона тlехье кхетакра дlадала. Бакъда педагогически образовании яцар цун. Атта дац болх

а беш деша, цу тlа дезаь а хилча, ше дикка ха яха саг хилча хlаьта а. Деша ха тоъац. Школе беча балхо хьалхадоахар педагогика, дешар хьехара методика кlоаргlа довза дезаьга, образовани лакхье саьлга.

1963 шера Нохч-Гlалгlай пачхьалкхен институте деша вода из, из толамца чакх а йоакх.

Ше хьехаш йола урок Куртоева массаза а дешархоита коммунистически, патриотически, эстетически кхетам баларца юьз.

Цо дlадоваьйт тахапара берий вахар бахьан цар даьшен дlадаьшен мел йоккхий халонаш мел йоккхий халонаш лайнай.

Дагайоагlа Мусайна Даьхен тlем тlа шийна нийсъенна низъала моттигаш...

«Курско - Орловски дуге эшабь тlехьашка бахьа фашисташ дорха бар. Шоацта мамота чlоагlъяьр цар Днепра аьтта оагlув. Къиза а дlаьхденна а тlемаш латтар укхаза. 1943 шера сентябрь бетта дlайоаннь Киевски операци ноябре кхачалпа кlаьхлу. Юха мецкха кlоаргагlа хьачува гlерт тlехьашка ваьккха хиина моастагlа. Дукха танкаш тlаззай во. Хlаьта вай эскар гитлеровцаш кхы а тlехьашка баха гlерт.

Моастагlа мишта а маллагlча моттиге а тlема хийчавенна ха дешаш дар. Взвода командира эlамагlча лейтенанта Костина аздаиклу Куртоевнен Джандыговнен фашистий эскарцара лаьца саг воалаве аьнна.

Сентябра бийса lаьржа а дараагlа догlа делхаш а я. Нейтральни зонал дехьавоал шин бlухо, моастагlчун бlу латтача кхоачаш уж. Городице яхача мизенналкъа станце немцаша фусам лаьцача цlен тlа нийслу ши разведчик. Тебба цlенна тlабоах уж, хадувгl, зув цlагlа фуд, хьакоз тхьайсача маха доха са. Цlенна ха деш вар лоац, дlаводакхх из, цlагlа чухьелх. Автоматаш тlа а хьекхе, «хьалгlовтта, фашисташ» аьле, цlогlа техе гlовттабу цар цlагlа бадараш, 11 гитлеровец штабе воалаву...

Черкасски область. Умань яха горед. Моастагlа фу деш ва ха деза. Хlаьта эггара лирагlчарех цхьан моттиге вохийт Куртоев шийца Лукьянов а волаш. Уманя кхерча юртара «мотт» ба беза цар. Цхьан цlагlа кораоагlа кхалпахаца молаш вагlа шин фашист. Цlаьхха чу а хьийлхе, автоматаш тlалоаа цар — кулгаш урагlдохийт кхерабенначча фашисташа. Дивизе штабе боалабу уж.

Массаза а нийслацар оаха дlаетташ ,тхона а кхетар цкъаза, — йоах Мусас. — 1942 шера Смоленски областе кхьан юрта тlом беш бомбе гарг кхийттар сона вьрдига когах, пост а катьеш. Ялх бутт баьккхар аз ког бийрза ца боалаш. Цул а халагlа чоанаш хилар сона 1945 шера Венгре, городе Секешфехерваре. Маьженаш катьяьр, Цхьаза хlанз а лазар ду сона дегlах йоахкача кхорчий гаргаш.

Тlом болабенначча дийнахь деша из йистебаллалца Куртоевна дукха нийсъеннай низъала. валара кхерам тlаотташ йола моттигаш. Бакъда валара кхерам тlаоттарах гоаш ваьгабоа цун. кхераеннавац, массаза а дага лаьттай ше кхеаль Даьхе, ше кхетаваь Коммунистически парти, уж бахьан долаш са дlадала кийча волаш моастагlчоа майра духьал лаьттав. Из бахьан долаш Куртоевна еннай 3-ча степена Слава яха орден, дукха медалаш, керттерча лакхехьарча командоване баркалаш кхайкадаьд.

— Хlанз кхийола фронт я, — йоах Куртоева. Укхаза а «тlом» бе беза. Берашта классе урокаш хьехарах, цlагlа е вадавеш телерах кхоачамбаь lаш из. Бераш цlагlа долча хана цар де дезача гlуллакхех хьехам бу, дикагlа дешара де деаар дlадоваьйт берий даьшта воаноэйта, уж дийша, дика оамалаш, гlуллакхаш доахкаш хьалкхебар духхьал дайи воаюйи хиния ца lеш, дерригача халкъа а лоархlаме гlуллакх хилар дlадоваьйт.

Куртоева доакха дакъа лоац юрта бахача наьха культура, коммунистически кхетам лакхбара юкъе. Цхьанкха а лоархlаме политически кампани йисац цо хьакаре дакъа ца лоацаш.

Дукхача шерашка хьатlакхувча тlехьенна дешар хьехачен коммунистически кхетам лучен дика болх барах, бахача наха юкъе идеологически культурни болх барах «За доблестный труд» яха Ленински юбилейни медаль елар Куртоевна.

Иштта советски халкъо коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лоацаш хьавоагlа Куртоев Муса.

Ю. ЧАХКИЕВ.

Спортивни хоамаш

ШАХМАТАШ

Республике хьалхара моттиг яккхара йолча ахфинальни яхьашка дакъа лоацаш болча махlача наькъа хьлар кхы цхьаькха а йисагlа тур. Массаза а синхальха теркам тlаоза чакхъяьлар Х. Ведзижева мастералла кандидат волча В Колодяжнеца ловзаьь парти. Йилла ха чакхъала гаргагlертача хана царех цхьаькка а вацар совле йолаш. Цхьабакъда цуз тlехьагlа Х. Ведзижева Колодяжнена дlакlальоттаю говр. Дlаиккхац цо из, бакъда, чlоагlа эшаш йола ха дукха уйла я чи йови- Ведзижева тlаккха дlалу пешка. Хlаьта Колодяжне ха чакхйоалаш латт. Уйла е ха яц цун цу чоалlаеча хьале.

Нийса лайзар Ведзижев парти чакхъяллалца В. Колодяжне муьlерал дир ше йиша халарах.

Цу турера вож партеш ловзаьь влакзар.

* * *

Хlанз чакхъяьнай республике хьалхара моттиг яккхара йола воха групашра ахфинальни турнири яхьаш.

Хьалхара моттиг яьккхар Грозненча авиапорта автотехника, мастералла кандидат волча А. Мордасова. Дика чакхъяькхар цо яхьаш. Кхойттанех итт очко яьккхар. Шоллагlча моттиге ва цхьоалагlа разряд йола спартаковец А. Пашаев. Йиси ахи очко я цун. Кхоалагlа моттиг яьккхар мастералла кандидат волча «Труд» общества шахматиста В. Мостовойс. Цу кхаьнне а боккъо яьккхай финальни яхьашка дакъа лаца.

ШАШКАШ

Чакхйоаккхаш я Нохч - Гlалгlай АССР хьалхаре моттиг яккхара йола меккаигта юкъерча шашкай турнир. Хlанз чакхъяьнай йисагlа тур. Хьалхара моттиг тешаме дlалаьцай спорта мастер волча Н. Петрова. Цун йиснех 8,5 очко я. Н. Шихарбеев шоллагlча моттиге ва. Йиснех ворхl очко я цун. Кхоалагlча моттиге ва бархlнех 5,5 очко йола А. Довлаев.

В. ЛАНСКОЙ.

Укх деношка чакхъдаьлар Грозненски городской № 26 йолча технически училища художественни самодеятельноста хьажар. Из яр СССР хьаь 50 шу дизара хетаь технически училища дешархой художественни самодеятельни коллективао творчески отчет. Дукхача хана деза кийчо еш бар училища дешархой а, хьехархой а цу денна. Дешара даькъа директора заместитель йолча иов. Чебалинас, художественни самодеятельноста коллективана кулгалдеш волча иов. Абозина халдаьза терками лоаттадора хьажара кийчо яра дош. СССР хьаь 50 шу дизара хетаь йоккха мероприяти хьалхашка латтача декхарашка хьежжа дика хилар, тематически лостам нийса а, кlоаргга а болаш хилар. Цхьабокъда, из дапар хьехархоша самодеятельносте дакъа лоацаш барий инициатива тоlаеш хилар. Боккхагlчар гlо дора нийсадар кхы а тоаде, хеpцахьарчох е боарамга кхачналца дика доацачох дешархой дlакхетабора. Из бахьан долаш училища художествени самодеятельноста вlаштlехьдаьлар шоаш кийчъяь концертни программа чулоацам кlоарга болаш хилийта, исполнительни гоноал йоккха йолаш хилийта.

Художествени самодеятельноста доакъашхоша дlадолаьар шоай концерт ерригача союзни республикай монтажапа. Хlара «республика артисташ» иллеш, хелхарашца, стихашца хестайора шо-шой республика. Училища дешархой вlаштlехьдаьлар искусства тайп-тайпарча жанрай ноакъосталпа вай Сийлахь-боккхача Даьй-мехка барттайнача халкъий цхьан дезала тахапара вахар хоза хьахьокха. Иштта белгалде дезаш да йоккхача программана юкъера еррига хlапа кц аьлча йола номераш училища дешархоша дика кхоачашъяь хилар.

СУРТА ТlА: Россех доля наьи доакхаш ба № 26 йолча училище дешаш бола мехкарий (аьрдехьара аьттехьа): Логарева Лена, Ефимченко Майа, Логарева Наташа, Цыбенко Нина.

И. ПЛИЕВА сурт.

Тахан хургда

В. И. Ленина цlерагlара культура Дворец. 9.00. «Шоашо, кхалнах» яха клуб. «Хозен дикен даха». 11.00. «Искорка» яха клуб. Хозача гlуллакхий сахьат. «Мишта ноакъостал дергда нинна?». 16.00. «Глобус» яха кинолекторий. «Мехко гlа боах шийн 50 шу дизаргда» яха документальни фильмаш хьоккхаргда. 17.00. «Вай художествении литературацара В. И. Ленина образ» яха библиографически обзор. 19.00. Бальни хелхарий школа. Халкъа хореографически коллектива йийлла занятий. Халкъа драматически коллектива «Маьрйиша» яха спектакль.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Доазол дехьара

МОАСТАГlЧОА ЕТТАЛУ ХlАМАШ

ХАНОЙ, 9 марта. (ТАСС). Индокитая фронташкара хьаухача хоамаша тешал ду патриоташа шоай инициатива чlоагlагlа лоатташ американски а марионеточни а эскараша цlензаштта ве дерий хьалорех.

«Куан дой чип зан» яхача газета тlа тахар аралаьннача тlема сводка тlа йоах 23-ча феврале денз 28-ча февралега кхаччалца йолча хана Къулбехьен Вьетнам мукъаваккхора халкъа тlема низаша Эхлайн Коптума яхача провинцешка моастагlчун базиатон позицешта атакаш йир. Уш тlемаш деча хана вийна а ловзаь а моастагlчун 150 салте тlера ваьккхар, 20 салтагlа тlема нахех йозайир.

Барна яхача провинце НВСО бlухоша укх шера 4 феврале денз 26 февралега кхаччалца йолча хана моастагlчоа тlеровальккхар 200 гаргга салте, форнала дахийтар 4 тlема кема, царех шиъ 16 эзар тонн водоизмещени а йолаш.

Виньлонг яхача провинце тlом беча Къулбехьен Вьетнама патриоташа 2-ча феврале денз 16-ча февралега кхаччалца йолча хана чуйттай американски ши самолет.

23-ча феврале денз 24-ча февралега кхаччалца йолча хана Зиахай яхача провинце патриоташа атака йир Плейку яхача городе къулбехьа — малхбоалехьа ворхl километр хулача моттиге марионеточни эскара подразделенена. Из тlом латташ вийна а чоанаш хиина а моастагlчун 42 салте тlеровальккхав, 12 плен воаравльа.

НВСО подразделенеша 18-ча феврале денз 19-ча феврале кхаччалца йолча хана Барна яхача провинце моастагlчун базиатен позицешта массехказа дlаша техар.

У. РОДЖЕРСА ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ВАШИНГТОН, 8 марта. (ТАСС). Конгрессага хьачуенне пачхьалкхен департамента доклад йоашкаш пресс - конференце къамаьл дир США пачхьалкхен секретара У. Роджерса. У. Роджерсага дукха хаттараш дир президент Р. Никсон Китае ваха хиларах лаьца. «Р. Никсона визит хиннача хана барт баь йола Китайцара дипломатически контакташ гаргарча кlирашка дlакхайкаргья» США правительствас, аьнна хоам бир цо. Американо - китайски коммюнике тlа доацача хlамайн Пекине хиначча переговорий чулоацамен хьакъехьарча хьалдо долча кхача хаттараштa жоп дала тиганзар пачхьалкхен секретара.

У. Роджерса аьлар Вlашагlкхийтта Штаташ «чlоагlагlа хьожаш я» Бангладеш дипломатически тlаздара хьакъехьарча дешага».

СНП ГЕНЕРАЛЬНИ СЕКРЕТАРА ЗАЯВЛЕНИ

Дукха ха йоацаш США президента Р. Никсона Китае хиннача визита хьакъехьа Мексика халкъа социалистически партена къамаи кулгалдара генеральни секретара Хорхе Круикшанка аьлар «духхьал шоай пхьинистически хьашташ бахьан долаш империализма низаца барт бийба Мао Цзэ-дунен цунна гонахьа хьувзараша». Хорхе Круикшанка хетачох, шанхайски коммюнике тlа ца буццаш бола барт бийб американо - китайски переговорашка.

Генеральни секретара белгалдаьккхар дlахо, пекински переговорашца хьакъехьа махийлара, «дуйен деррига революционни демократически низий хьашташ дехкадь маоистски кулгалхоша аьнна.

(ТАСС).

ПАРИЖСКИ СОВЕЩАНИ ЙОХАЯР

ПАРИЖ, 8 марта. (ТАСС). ДРВ-ий РЮВ ВРП-ий делегацей викалаша Вьетнама хьакъехьарча Парижски совещане протест кхайкаьй американски сайгонски делегацеша аргlанарча пленарни заседанена юкъе дакъалаца ца тиграца дувзадения американски сайгонски оагlоний позици цlаьхха а хьахьокх, йоах ДРВ делегаце заявлене тlа. США-и сайгонски - администраци Парижски совещане болх бохош - бохош бохабе гlерташ хилар. Вьетнаме цоаш беш бола тlом шер а беш. РЮВ ВРП делегаце заявлене тlа йоах. Вlашагlкхийттача Штаташа «Парижски совещани йохаю тlема вьетнамизаце» политика дlахо яхьа. Вьетнамера агресси - шеръе а дlахо яхьа. Тхеву милитаристски кхача хьалдана дерхlаш

КАЛИФОРНИЙСКИ УЛЬТРАЙ БЕРТИЙ ЗАКОНАШ

НЬЮ-ЙОРК, 9 марта. (ТАСС). Калифорнийски ультраш доалагlа хьахеш тиганзар американски коммунистка Анджела Дэвис. Расисташа хlанз шоай эгlазал йохийт Дэвис мукъаяккхора новкъостал де гlийртараштa, из белхе ерии цунна тlакхуш хиларан гуччахьа духьал хиппараштa. Реакционераша эггара хьалха хlана техар шийн лаьттан участок еххача, цунах йишачун керттера декъа Анджела Дэвис мукъаяккхара комитета деиначе 33 шу долча фермера Роджерс Макафена.

Фресно яхача городера (Калифорния яха штат) хоаваш ух Макафе дезале маl шоллагlчоа тlехьа болаш бала «тllалоаттабу» схаш. Дlадахача кlирагlа Макафе вий вола школе чlоагlа йийттар. Расисташ хьаллоакаш, Макафе къоигаш дашабагlаш йолча дешара заведене, школара дlабовхар «уж кхача округа бахаш баъьна бахьан а оттадь.

Цул тlехьагlа кхы цхьаькха тlаlазар а дир. Расисташа йийттар Макафе сесага, хlаьта из ше бала тlара дlадаьккхар. Хlанзалца сонаш яц Макафе цlагlа етта телефон. Малашб из ховча наха телефон етт беррагача дезала физически тlаlазар дергда яхаш кхерам тlатувсаш. Сесаган берапех кхерам тlа ца оттийта уж кхерамe йоацача моттиге дlа ца бахийтача валанзар Макафи. Шийн дегl лорадара автоматически топ ийцай цо, мракобесаша низаш дара духьал моцал лоацаргья ше аьнна дlа а кхайкадаьд.

Иштта да «итара кортамугlарча» капиталистически меккара цу Америка Вlашагlкхийттача Штатенкара всальни вахар. «Хала да вай мехка гуччахьа коммунист хила, бакъда коммунисташ шийна безилга гуччахьа дlакхайкадаь фермер хьлаьм лац атта» оалача ЮПИ яхача агентства корреспондент оттаеш кlоаргача кхьчад Макафе дезала деш дола низаш.

БАНГЛАДЕШЕРА ИНДИЙСКИ ЭСКАР АРАДАККХАРА ХЬАКЪЕХЬА

ДАККА, 9 марта. (ТАСС). Бенгальски халкъ мукъадаккхара тlехье лоаттабьеча къовсама юкъе дакъалоацаш хиича индийски эскар Бангладеше латтилга чакхдоалаш да. Йиллача канад шин кlира хьалла цlагlортба индийски эскаре гlулакх деш бараш. 12 марте Дакке хургья lодакха юаша индийски тlема низий парад.

ЕНА яхача агентствас беча хоамах, ерригача эскара городокий гlулакхашта кулгал дега хlаьзе а дlайицад Бангладеша тlема низаша. Деррига герз, тlема кхоачамаш, тlема техника, кхийола тlема снаряжени Бангладеша тlема низаша тlазьожам лоаттабергболаш дlалуш я.

СОВЕТСКИ КУЛЬТУРА ЦlА

МАДРАС. (АПН корр). Укхаза республике шоллагlа дола советски культура Цlа хьаделлараx (хьалхара дар болх беш да Дели) индийско - советски доттагlала боккъонца дола цlей хилар. Цу цlагlа я йоккха кинозал, выставочни холл, библиотека, эрсий мотт lомабу классаш.

Из хьаделлача бар культурни бувзамаш дегlаккхулара Индийско-советски общества председатель К. П. Ш. Менон, Тамилнаду штата бовзаш бола политически общественни деятелаш.

Митинг хьеллаш lойийшар Инде Республика президента В. В. Гиро йита послани, цу тlа йоахар «цу тайпарча гlулакхаша Индеси Советски Союзаси юкъера доттагlал дlахо а чlоагlдаре новкъостал дергда».

Митинге къамаьл деш Тамилнаду штата губернатора К. К. Шаха белгалдаьккхар Советски Союз массаза а Инде новкъост хиннилга. «Кортамукъало бахьан къовсам лоаттабеча хана, — аьлар цо, — тха деташ урвуттадора сийлахь - воккхача Ленина образо. Тхона, индийцашта, цlаккха а дицлургдац цу къовсаме советски халкъаша тхоай оагlув хьаллацар, цар тхоашта даь а хlанз деш латта а экономически новкъостал».

Машара, доттагlала, вlаши гlулакхаш леладара советско - индийски договора бизза мах а беш К. Шаха аьлар, из договор дерригача дунен тlа а машар чlоагlбара лоархlам болаш да.

А. ФИЛИПЕНКО.

Царга дика хьал дац

1971 шера Швейцаре вар Италера, Испанера, Грецера, Турцера пенна миллион гаргга болхло. Кlезигдургбац уж укх шера а. Изза дукхача болхлоша - иммигранташа швейцарски компанешта доккхий экономически пайдаш ду. Предпринимателаша деза дехьарча болхлоишта шоайчарна телачул кlезигагlа мах тел, боагlачул совгlа баьча балхагlа хlама лац.

Города йистешка баракашка бах иммигранташ. Со хилар цу тайпарча цхьан районе — Вуа Галлано. Шенош за ала а хала долаш гlирсаш дар уж. Шоаш хьадаьча укх итт шера чlоагlа тишденнад уж. Кенаех доахкача lургех ше йоагlача тайпара шолал чуйоагlа, варденнад ийнаш.

Цу баракашка бахача цхьаболча итаца къамаьл хилар са. Царех цхьанне ше волча хьийхар со. Чlоагlа къе вахар из; стол, табуретка, шкаф, тиша мотт тlа улла аьшка менги.

Цхьабакъда, укх деррагех,— аьлар цо, — бетта 240 франк яла еза са, хlаьта газови плитах кхы а 200 франк.

Маларра аьлча цу ахчах Женеве а цхьа бахьан квартира корайоагlаргъяр. Цхьа хlама да новкъа: доазол дехьарча болхлоишта цlеной даьнта квартираш тела бокъо яц lаьдалаша. Царна пачхьалкхен бараккаш мара яц.

Шоай бокъонаш бахьан къовсам лоаттабе йиш яц доазол дехьарча болхлой. Юкъ-юкъе гlоттаду «политически тешаме воацача» иммигранта дош. Цул тlехьагlа «хьаша безамe тlаьзача» Швейцарера дlаваха везаш хул из. Иштта хилар дукха ха йоацаш итальянцаца Моруттоца а. «Политически гlулакхаш леладарх заводе забастовка вlаштlехьаккхари» бахьан долаш мехкара араваьккхар из.

В. БОРОВСКИЙ,
АПН соб. корр.

Женева.

Дунен тlарча дуккхача городий улицашка арадаьннад массанена а довзаш дола доккха шолха даьккха «М» алап — дунен халкъашта юкъерча Лейпцигски ярмаркай эмблема тlалатта плакаташ. Март бутт юкъе кхаьчача хана Германски Демократически Республика тlаэцаргба бlаьстан юхьерча аргlанарча ярмарке боагlаргбола доазол дехьара дукха хьаший. Цун территоре тlа хийша лел кийчов балхаш (сурта тlа). АДН — ТАСС сурт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

11 март

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Массанена йола гимнастика. 9.30 — Кердадараш. 9.45 — Вай хьашийд. Пачхьалкхен Сибирски эрсий халкъа кора концерт. Ленинградера передача. 10.30 — «Умаяцlено». lилман-популярни программа. 11.00 — Интервидени. Экрано доттагlий вlашагlтоа. СССР—ГДР. Художественни самодеятельноста доакъашхоша хьалойтар. 12.15 — Дешархошта дола концерт. 13.45 — Дешархошта Лермонтов цlерагlа театра спектакль. 14.15 — Телевизорашка хьожарий хаттарашта жоп ду СССР МВД ГАИ управлене начальника Лукьянова. Телевизиони пресс-конференци. 14.45 — «Болхлой классех йола поэма» яха документальни фильм. 15.45 — Дунен халкъашта юкъера панорама. 16.15 — «Цирка хиппаш». Горкера передача. 17.00 — Экономико-математически методашца вычислительни техникон юкъеяккхара лаьрда тlа халкъа боахам леладеш тоалара гlулакхаш. «Къахьегам lилманца зараш тlа вlаштехьбаккхари Свердловске хьалха латтача предприятий опыта хьакъехьа. 17.30 — «Музыкальни вlашагlбеттабалар». Светлова стихех дола иллеш. 18.00 — Сийлахь-воккхача гlулакха тlехьара бlухой И. Гикало (гlалгlай меттала). 18.20 — Дуниш халкъашта юкъера обозрени (гlалгlай меттала). 18.35 — «Кагирхой ленински университет — районе». КПСС Грозненски района хьалхарча секретара Сухорукова къамаьл ду. 18.50 — Хоккех йола СССР чемпионат. Ленина цlерагlча Центральни стадиона спорта Дворецера передача. 20.15 — «Ха». Информационни программа. 20.45 — Эггара хьалха телевизиони экрана тlа «Салют Мария» яха художественни фильм. Хьалхара серп. 21.30 — Фигурни совлам хаххара дунен чемпионат (Канада). Калгарера трансляци. Пастеьначе кердадараш, передачай программа.

12 март

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Берашта йола lуйранара гимнастика. 9.15 — Кердадараш. 9.30 — Дешархошта. «Гургал бетта сахьат». 10.00 — Музыкальни киоск. 10.30 — Дешархошта. «Аврора» яхача крейсера тlера музей. Ленинградера передача. 11.00 — Халкъа эша товараш. «Бахача наха эша хьма!» 11.30 — Берашта дола фильм. «Виъ танкисти жlалий». 16 серп. 12.30 — Кердадараш. Киножурнал. 12.45 — Помещенера айгача атлетикан йола Европа чемпионат. Гренобльера трансляци. (Франция). 13.40 — «Ана-юхе» (гlалгlай меттала). 14.10 — Берашта дола мульт. фильм. 14.20 — СССР хьаь моастагlчо итт шу дизара накъадохкаш. «Са Даьхе» дешархошта йола передача. 14.40 — Искусства мастерий концерт. Таллинера передача. 15.45 — Социалистически вьше хьалха латтараштa дола концерт (нохчий меттала). 16.15 — Документальни фильм. 16.35 — Слепически объектив. 17.00 — Киношехьбархой клуб. 18.00 — Кердадараш. 18.10 США: кхерам аьттехьара. «lаьржа Клан» яха фильмагlа передача. Автор а передача ер а политически обозреватель Зорин ва. 18.45 — Помещенера айгача атлетикан йола Европа чемпионат. Гренобльера трансляци. (Франция). 19.40 — Эггара хьалха — телевизиони экрана тlа. «Салют, Мария» яха художественни фильм. Шоллагlа серп. 20.45 — «Ха». Информационни программа. 21.45 — Фигурни совлам хаххара дунен чемпионат. Канада. Калгарера передача. Пастеьнача кердадараш. передачай программа.

РАДИО

11 март

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.56 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 15.20 — Производстве хьалхалаттараштa дола концерт (эрсий меттала). 16.00 — «Кавказа lуйре» яха радиожурнал. 18.30 — «Къонал» яха радиовыпуск (гlалгlай меттала).

12 март

6.30 — «Юртара lуйре» (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.56 — Хаоттам. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.30 — Кагирхой университет (эрсий меттала). 8.25 — Шоана хуккхеза ашараш. 15.00 — «Нохчий литературера къахьегамна тема» яха беседа (нохчий меттала). 15.40 — Массанахь дика нах ба (эрсий меттала). 15.55 — Кlирандийнахьера ашарий программа (эрсий меттала). 16.30 — «Къона ленинхо» яха радиовыпуск. (гlалгlай меттала). 18.30 — Иллеш доттагlала долчарна дола концерт (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гlоалаш Грозне хувцалуш моркаш е йолаш, цхьацхайолча моттигашка кlезигдукха йоачам а йолаш, малхбузехьара гlаьхкьача боараме мух а хьекхаш ха хила в фегара температура республике гlолла 3—6 градус, Грозне 5—7 градус йовхал йолаш хила а тарлу кхоалхи доммаш моркаш а йолаш, юкъ-юкъе екха а екхаш. 12 марта цхьацхайолча моттигашка кlезиг-дукха йоачим а йолаш 13 марта догlеш лоаш вlашагlхувш йоачим а йолаш, хьаьда лостам боацаш гlаьхкьача боараме мух а хьекхаш, фегара температура буйсанна 12 марта 2 градус йовхалтара 3 градус шелалга кхоачаш дийнахь 3—8 градус йовхал йолаш, 13 марта буйсанна 2—7 градус шелал йолаш, дийнахь 2 градус шелалтара 3 градус йовхалга кхоачаш хила а тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-61. 364051. Ленина улица 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора зам.— 3-39-11; жоапаламе секретара — 3-34-39; партийни дахара, культура, промышленносте отделий — 3-42-30; юрта бахама отдела — 3-42-20; кисьмай отделан бухгалтерий — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-61 364051 ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-39; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-20; отдела писем и бухгалтерии—2-00-71.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05056. Заказ № 1729.